JAN 11 1919

"SANDARA"
Leidžia kas ketvergas
Amerikos Lietuvių Tautinę Sandara.
PRENUMERATA METAMS:
Suvienytose Valstijose $2.00
Kitose viešpatystėse $2.50
"SANDARA,"
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

SANDARA

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Organas

"SANDARA"
Published Every Thursday
By the Lithuanian National League of America.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $2.00
To Foreign Countries $2.50
"SANDARA,"
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Entered as Second-Class matter January 14, 1914, at the Post Office at Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

No. 1 Tel. South Boston 52015. South Boston, Mass., Sausio (January) 2 d. 1919 m. Metai VI.

Baisus padejimas Lietuvoj.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on Dec. 31, as required by the act on October 6, 1917.

LENKAI IR BOLŠEVIKAI VERŽIASI Į VILNIŲ.

Iš Waršavos į Londoną pranešama, kad bolševikai grasina Lietuvos sostinės Vilniaus užėmimu. Iš žinių patiriame, kad lenkų armija taipgi veržiasi į Vilnių. Lenkų armijos vadas pasiuntė vokiečių generolams Hoffmanui ir Falkenhayn reikalavimą, kad lenkų kariški traukiniai butų įleidžiami į Vilnių. Lenkai taipgi reikalavo vokiečių valdžios, idant lenkų armijos traukiniams butų galima važinėti po visos Lietuvos gelžkelius.

Jeigu vokiečių atsakymas bus lenkams nepatinkantis, lenkų armija vistiek maršuosianti Lietuvon, — toliaus sako pranešimas iš Londono. Lenkai telegrafavo talkininkams reikalaudami oficierų del savo armijos.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on Dec. 31, as required by the act on October 6, 1917.

LIETUVOS SOSTINĖ VILNIUS BOLŠEVIKŲ RANKOSE.

Londono laikraštis Mail gavo kablegramą iš Danijos sostinės, Kopenhageno, kad Vilnius tapo užimtas bolševikais. Toki patys pranešimai paskelbta ir Petrogrado.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on Dec. 31, as required by the act on October 6, 1917.

PLANAS LIETUVOS UŽGRIEBIMUI.

Kaune, Vilniuje ir kituose bolševikais užimtuose Lietuvos miestuose daroma planai visą Lietuvą paversti į bolševikišką respubliką, — sako pranešimas iš Waršavos į Londono Times.

Bolševikų armija Lietuvoje susideda apie iš 25,000 žmonių. Jie užėmė Kohnovilką (?), kur yra apie 150,000 gyventojų ir apie pusė to skaičiaus lenkai — sako Londono Times korespondentas. Kitas Lietuvos dalis bolševikai bando užimti su pagelba grįžtančių iš Vokietijos belaisvės rusų kareivių, kuriuos jie verbuoja savo armijon ir eina plėšti ir be to nuteriotą Lietuvą.

Lenkų armija veržiasi Lietuvon ir plėšia jos gyventojus iš kitos pusės.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on Dec. 31, as required by the act on October 6, 1917.

JAPONŲ ARMIJA SIBIRAN.

Iš Tokyo pranešama, kad keli laikraščiai paskelbė jogei valdžia siunčianti kariuomenę Sibiran prie Uralo, kur bolševikai iki šių laikų vis buvo galėje.

KERENSKIS APIE INTERVENCIJĄ.

"Evening Post" p. Strunskis paduoda A. F. Kerenskio žodžius apie talkininkų intervenciją Rusijon. Kerenskis pasakė:

"Jeigu talkininkai neatmainys savo metodų, tad geriausia ką jie gali padaryti, tai atšaukti savo armiją iš Rusijos, o Rusijos likimą palikti Rusijos žmonėms nuspręsti.

"Aš paėmiau ant savęs moralę atsakomybę už karinę talkininkų intervenciją Rusijon. Aš atvažiavau į Londoną ir Paryžių del to, idant supažindint vakarinę Europą su tikrais faktais, bet jeigu dabar reikėtų mums rišt intervencijos klausimą, aš stovėčiau prieš talkininkų ėjimą Rusijon.

"Talkininkai — sako Kerenskis — matomai nėra pasiryžę gelbėti rusų demokratijai, bet tik vaduojasi savo interesais.

"Rusų liaudis nesiliaus kovojus prieš bolševikus, bet prie dabartinių aplinkybių talkininkų armijos Rusijoje tiktai kliudo šį darbą.

Kas-link naudos Rusijai iš taikos konferencijos, tai Kerenskis mažai vilties ant to deda. Jis mano, kad tie patys valstybiniai vyrai, kurie lygi šių laikų sprendė talkininkų politiką linkui Rusijos, vadovaus ir taikos konferencijos darbais. Sulyg jo žodžių, Amerikos įtekmė del jų neganėtinai didelė.

Tarpe Londono rusų nupuolęs upas. Daiykų stovį išgelbėti gali tiktai užviešpatavimas demokratijos Vokietijoje. Jeigu ir ten užviešpataus bolševizmas — Europa žus.

Stefens, kurį prez. Wilsonas pasiuntė Rusijon gelžkelių reikalais laike Kerenskio valdžios pasikalbėjime su Bernšteinu pasakė, kad Rusija be pašalinės pagelbos atsikelti negali, bet jis draugeužreiškia, kad nė talkininkai, nė Suv. Valstijos tame reikale nieko nedaro, — tokį pranešimą iš Vladivostoko patalpino "Herald".

VILNIUS.

Lietuvių Tarybos išgautuose senojo miesto teatro rumuose netrukus prasidės jau nuolatiniai, kas šeštadienis ir sekmadienis, vaidinimai. Pirmieji vaidinimai, prieš oficialį lietuvių teatro atidarymą, buvo spalių 5, 6 ir 12 d. Vaidino p. J. Vaičkaus dramos mokykla, esanti po Teatro Komisijos priežiura ir globa. Toliau vaidinsianti tam tikra nuolatinė trupė, kuriuos sudarymas jau yra prasidėjęs.

NAUJAS A. M. MARTAUS PRAKALBŲ MARŠRUTAS.

Žinomas visuomenės veikėjas, šios karės laike atvykusis iš Lietuvos ir parašiusis knygą apie dabartinį Lietuvos padėjimą, p, A. M. Martus, sutiko važinėti su prakalbomis po Naujosios Anglijos lietuvių kolionijas ir aiškinti Lietuvos padėjimą bei tai, kaip Amerikos lietuviai turi atsinešti linkui kovos del demokratinės Lietuvos respublikos.

Gerb. A. M. Martus kalbės sekančiose vietose:

Boston, Mass.. Sausio 3, "
Rumford, Me. Sausio 4, "
Lewiston, Me. Sausio 5, "
Providence, R. I. Saus. 6, '19
Easthampton, Mass S. 7, "
Holyoke, Mass. Sausio 8, "
Westfield, Mass. Saus. 9, "
Thopmsonville, Ct. " 10 "
Manchester, Ct. Saus. 11, "
Hartford, Conn. Saus. 12 "
2 v. p. p.
New Britain, Ct. Saus. 12, "
7:30 v. vakare.
Ansonia, Ct. Sausio 13, "
Union City, Ct. Saus. 14, "
Stamford, Ct. Sausio 15, "

Šių kolonijų veikėjai nuo širdžiai prašomi kuogeriausiai išgarsinti p. Martaus prakalbas ir visi šių kolonijų lietuviai prašomi atsilankyti pasiklausyti ir prie kovos už demokratinės Lietuvos laisvę prisidėti, nes dabar yra neišpasakytos svarbos momentas nuteriotos Lietuvos prisikėlimo.

Minėtų kolonijų lietuvių draugijos pažymėtose dieno se prašomos dalyvauti čia paskelbtame parengime ir nerengti kitokių pramogų atskirai. Tai yra nuteriotos Lietuvos žmonių prašymas, kurį jie perduoda su Lietuvos Neprigulmybės Fondo ir Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros pagelba.

Jeigu kas norėtų surengti prakalbas čia nepažymėtose kolonijose, malonėkite kreipties prie **K. Jurgeliuno** šiuo adresu:
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on Dec. 31, as required by the act on October 6, 1917.

VAŽIUOTI PER JURES DAR NEGALIMA.

Jokia laivų kompanija neparduos jums šipkortės, jei neturėsite pašporto.

Nemokėk už šipkortę prieš pašporto gavimą.

Kol kas dabar tiesiog negalima gauti pašporto.

Tas, kurs jums sako galės išgauti pašportą už pinigus, yra sukčius.

Už aplikacijos ant pašporto išpildymą nemokėk daugiau, kaip nuo trijų iki penkių dolerių.

Nevažiuok iš miesto, kuriame dabar gyveni iki negausi **nuo laivų kompanijos** pranešimą laivo vardo ir išplaukimo dienos.

Jei tu atvyksi pajurinin miestan pirm negu tavo laivas gatavas, tai busi pavojuje prarasti savo pinigus.

Buk kur esi ir gyvenk be baimės.

Galbut tu dar negalėsi išplaukti per keletą mėnesių.

Tuo tarpu laikyk savo darbą ir savo sutaupytus pinigus depozituok į Suvienytų Valstijų krasą. Valdžia saugiai juos išlaikys iki tau jų reikės.

Massachusetts Bureau of Immigration,
109 State House,
Boston, Mass.

LIETUVOS NEPRIGULMYBĖS FONDAS,
307 W. 30-th Str.,
New York, N. Y.

Gerbiamiejie: —

Sunaudokite mano duoklę $ .....

KOVAI UŽ LIETUVOS NEPRIGULMYBĘ.

Su pagarba, ...
.....
.....

VISOKIOS ŽINIOS.

Prezidentas Wilson gr. 31 d. iš Anglijos vėl išvažiavo į Franciją. Anglijos gyventojai prezidentą išleido su ovacijomis.

Influenza Amerikoje vis siaučia, tik ne taip smarkiai, kaip pirmiaus. Bostone paskutinėmis dienomis buna apie po 50 naujų susirgimų.

Susprogdino Krasą Lebanon, N. J. gr. 30 d. 12 žmonių tapo užmušta, 12 sužeista. Priežastis — gaso ekspliozija.

Brocktono batų dirbėjai, streikavę pereitą vasarą, nuo gr. 27 d. gavo algų pakėlimą.

LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖ

NAUJI METAI — NAUJI DARBAI.

Lietuvos valstybė jau tveriasi. Prusų Lietuviai prisideda prie Neprigulmingos Lietuvos.

Vienok reikia Lietuvą atstatyti iš po karės griuvėsių. LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖ turi šitokį planą Lietuvos atstatymui:

1) **Įkurti Vilniuje skyrių** ir tuomet
2) Pagelbėti atstatyti žemdirbystę,
3) Pagelbėti atstatyti pirklybą,
4) Pagelbėti atstatyti pramonę.

Tiems planams įkunyti reikia tuojau
1,000,000 DOLARIŲ.

Visi, kam brangi Tėvynė - Lietuva, dėkitės prie **LIETUVOS ATSTATYMO B-VĖS.**. Šėrai po $10. Prisidedant prie Bendrovės reikia pirkti nemažiau 5 šėrų. Indėti pinigai atneša 4 procentus kas metas ir šėrai auga vertėje. Rašykitės į

LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĘ
(Lithuanian Development Corporation)
320 — 5-th Ave., NEW YORK, N. Y.

A.L.T. Sandaros Reikalai.

ĮSIDĖMĖTINI FAKTAI APIE SANDARĄ.

Mes dažnai rašome apie Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros bujojimą ir jos svarbą. Mes agituojama už jos stiprumą, o branginantieji musų tautos likimą lietuviai tėvynainiai spiečiasi prie ALTS. Bet dar ne visa Amerikos lietuvių visuomenė pažino ALTS. idealus ir nuveiktus darbus.

SLA. 1919 m. klendoriuje, vyriausių Amerikos lietuvių organizacijų suraše štai kas pasakyta apie Amerikos Lietuvių Tautinę Sandarą:

"A. L. T. Sandara yra politinė orgnizacija, atstovaujanti Amerikos lietuvių vidurinės srovės, arba, aiškiau sakant, tautininkų demokratų idealus. Sandara suorganizuota Spalių 3 d., 1914 m., Brooklyne, N. Y., tuo tikslu, kad organizuotomis spėkomis traukti Amerikos lietuvių visuomenę prie prakilniųjų demokratijos idealų, kurie konkretėje formoje išreikšti Sandaros pamatiniuose principuose.

Įkunijimui gyveniman savo prakilnių idealų, ALT. Sandara mato galingu faktoriumi esant mokslą ir apšvietą, todel štai kaip pasiryžusi tame darbuotis:

1. Platins tarpe Amerikos lietuvių tautiškai-politišką susipratimą raštu ir žodžiu, taipgi stengsis palaikyti kuoartimiausius ryšius su tėvyne.

2. Kels kulturinį ir medžiaginį lietuvių padėjimą visais galimais budais.

3. Steigs įvairios rųšies mokyklas, knygynus; leis raštus, rengs paskaitas ir prakalbas; uždės kursus ir tt.

4. Rems kaip individualę, taip ir kooperatyvę iniciatyvą ekonominiame lietuvių gyvenime su tikslu medžiaginio musų tautos gerbuvio pakėlimo.

5. Rupinsis priaugančio jaunimo švietimu ir sveikata; stengsis padėti ir sušelpti neturtingą bet talentingą mokslus einančią jaunuomenę.

6. Rems visus darbus ir suma nymus, kurie tik gali buti naudingi lietuvių tautai.

Kad A. L. T. Sandara savo užbriežtiems tikslams yra ištikima ir stengiasi uoliai juos gyveniman įkunyti, tai rodo sekantie faktai:

1. Nuo pat karės pradžios, Sandara skelbė Lietuvos neprigulmybės idėją, tarpe savo tautiečių ir tarpe svetimtaučių ir šiandien, ačiu Sandariečiams, ta idėja yra išbujojusi ir pastojo kiekvieno lietuvio obalsiu.

2. Kaip tik pradėjo aušti Lietuvos laisvės rytas, Sandariečiai sutvėrė ir iki šių dienų Sandara globoja **Lietuvos Neprigulmybės Fondą,** kuris surinko apie $15,000 Lietuvos laisvės reikalams. Šitą milžinišką sumą pinigų surinko beveik vieni Sandariečiai savo pastangomis ir pasidarbavimu.

3. ALT. Sandaros kuopos remia **"Lietuvos Iždą",** kurį globoja **Amerikos Lietuvių Cenrtalis Komitetas.** Patįs Sandariečiai antsideda mokstimis "Lietuvos Iždui" ir tveria A. L. C. Komiteto skyrius.

4. Remia **Lietuvos Atstatymo Bendrovę,** kurios vyriausiu tikslu yra pagelbėti, įvairiausiais budais, Lietuvai atsikelti iš griuvėsių.

5. Remia **Susivienijimą Lietuvių Amerikoje,** kuris kulturiškai nemažai pasidarbavo tarpe Amerikos lietuvių visuomenės ir abelnai tautos reikalams; kurie veda žmoniją prie laimės ir gerbuvio.

6. Remia **Tėvynės Mylėtojų Draugiją,** kurios milžiniški nuopelnai yra žinomi viso pasaulio lietuviams.

7. Išleidžia nuosavą organą **"Sandarą".** Platina ir kitų išleistus naudingus raštus ir knygas, kurie tik skleidžia apšvietą ir su sipratimą darbo žmonių miniose; kurie skelbia Lietuvos meilę ir atsidavimą tautos reikalams; kurie veda žmoniją prie laimės ir gerbuvio.

8. Sandaros kuopos kasmetai rengia šimtus prakalbų, paskaitų, koncertų ir kitokių kulturiškų sueigų ir pasilinksminimų.

ALT. Sandara turi 34 kuopas, su 1,000 aktyviškų narių. Sandaros turtas siekia apie $9,000. Skolų už spaustuvę yra apie $4,500.

Adresas susinešimams yra sekantis: **A. L. T. Sandara, 366 Broadway, So. Boston, Mass."**

Šiuos faktus turėtų įsidėmėti kiekvienas lietuvis ir paskleisti juos Amerikos lietuvių visuomenėje kaip galint plačiaus. Ir kas tik brangina musų tautos likimą, kas pritaria demokratybės principams, kas užgiria ALTS. darbus ir siekius, — stokite į sandariečių eiles!

Iš A.L.T.S. Kuopų.

TAMAQUA, PA.

Pranešimas.

ALTS. 47 kp. laiko susirinkimus 1-mą nedėldienį kiekvieno mėnesio, Bello svetainėje. Sekantis susirinkimas atsibus 5 d. sausio, 1919, 2 val. po pietų. Todėl sandariečiai malonėkite ateiti ir atsiveskite naujų prirašyti.

P. Buskevičius,
Kuop. Rep.

ROCHESTER, N. Y.

ALT. Sandaros 21 kp. gyvuoja.

Man beskaitant "Sandaros" num. 49 stambiom raidėm parašyta: "Daugiau Rimtumo", paskui — "Rochesterio Sandariečiams" iš antgalvio maniau, kas -gi čionai gali buti nerimto. Perskaitęs visą suradau siulo galą. Gerb. J. Sekys matyt nuoširdžiai seka musų Sandaros, kai po organizacijos, judėjimą, kadangi "A. L." 49 num. patėmijo korespondenciją apie sandariečių veikimą.

Pirma negu pradėsiu prieš Sandariečius pasiteisinimą daryt, meldžiu nemanyt, kad man rupi, ką pagirt ar papeikt.

Senesni laikai ir sąlygos.

Jeigu atsižvelgsim porą metų atgal, mes rasime didelį skirtumą santikiuose su musų dešiniais siais. Tuom laiku prie Sandaros spietėsi net ir konservatyviški elementai. Koks jų išrokavimas buvo ir supratimas Sandaros principų, tai sunku pasakyt, bet vienok galima suprasti, vadovaudamiesi klerikalų politika, jog jie spietėsi ne delto, kad suprast demokratų idealą, bet kad nukreipti vairą savo pusėn.

Nuo susitvėrimo čia kuopos ir jos augimo buvo galima laukt svarbių permainų. Taip ir įvyko. 1917 m. buvo jaučiama nykimas, nat po velykinės ir adventinės, kunigėlis pagrąsino už "politišką grieką" prigulėjimą prie Sandaros. Negana to, įvykstant New Yorke visuot. seimui, pradėta plati agitacija po tautines draugijas už prisidėjimą prie to seimo. Tikrieji sandariečiai, kad ir nebuvo prielankus visa širdžia, bet ką daryt, tarybas sutarė šaukt, reikia imti dalyvumą. Bet ar žinote, ką klerikalai darė tautinėse draugijose kur jų prigulėjo? Darė šlykščias intrygas, kad iš tų draugijų neišrinkus veikėją sandarietį delegatu į seimą, bet kad kunigėliui butų ištikimas. Matom kaip jie, klerikalai, tą seimą rengė, turbut kitur tas jiems ir pasisekė.

Taigi Sandaros kuopa nebuvo jau skaitlinga nariais, bet turėjome įtempti jiegas pažinę tokį planą, kad ir vieną jiems neištikimą delegatą pasiųst ir sudraskyt jų bjaurų tikslą. Tvir tai užreiškus, jog sandariečiai ne daleis klerikalams atstovauti tautines draugijas ir kad prisidengus tautiškumu negalima visuomenę prigaudinėt.

Minėta kova nušvietė dalykus kaip Sandaros 21 kp., taip ir L. S. ir D. draugijos; klerikalai nelaimėjo, ir kaip kamparas išduko iš minėtų organizacijų.

Dabar p. J. Sekys pasiremdamas p. J. Žilio korespondencijomis "Am. Liet." kur pasakoma, jog "buta sušaukta lapkr. 24 d. š m. susirinkimas del atgaivinimo kuopos, bet neatgaivinta... Norėta sutvert liaudininkų kuopą, bet nepavykę". Susirinkimas buvo šauktas ne "upui" užėjus, kaip p. J. J. Ž. įsivaizdino, bet reikalą matant. Kuopoj randasi pilnai užsimokėjusių narių penki, tai susirinkimas buvo šaukiamas del padauginimo narių, bet ne del "atgaivinimo". Tas buvo viešai kalbama ir aiškinama susirinkime, kad penkiems nariams per sunku veikt; padauginkite skaitlių, bus gyvesnis veikimas. P-as J. J. Ž. buvo kviestas ir dalyvavo susirinkime, bet jam nerupėjo Sandaros reikalai pagerinti, bet dar priešingai kalbėjo ir darė nemalonų įspudį ant kitų. Rekomendavo su tvert liaudininkų kuopą, bet buvo rimtai atsakyta ir pats tuomi užsiganėdino.

Netiesą p. J. J. Ž. "A. L." rašė, buk nariai išsireiškę, kad ALTS. jau nėra vidurinės srovės "verpstė". Tą mintį pasakė patsai p. J. J. Žilis, bet ne kas kitas, na, paskui ir rašo buk nariai "išsireiškę". Lai panašųs liaudininkai buna sąžiniškesni rašydami žinutes.

Čion sandariečiai dirba intensyviai ir nuosekliai. Dar neperėjo du mėnesiai, jau turėjome porą pasekmingų prakalbų. Kad ir ne pačios Sandaros kuopos, bet per sandariečius kitose organizacijose dirbant surengtų.

Esu dėkingas p. J. Sekiui už sargybą musų judėjimo, o mes vietos sandariečiai parodykim dar didesnį gyvumą, — suremkime pečiais ir pastumėkime pirmyn "Sandaros" išpirkimą!

Lietuvis Sandarietis.

P. S. Rochesterio lietuviams tėvynainiams patariame ant vietos sušaukti susirinkimą ir apsvarsčius šį Lietuvio Sandariečio straipsnelį pradėti intensyvį darbą, ALTS. programoje užbriežtą. — **"Sand." Red.**

MOTERIS REMIA "SANDARĄ".

Ponia Kat. Janaučienė iš So. Omaha, Nebr. paaukavo Sandarai svo šėrą ir rašo:

Prisiunčiu "Ateities" Bendrovės šėrą, tuomi norėdama pamažinti Sandaros skolas. Tokį atrandu geriausį prisidėjimą pagelbėti prakilniai musų organizacijai Sandarai. Veliju Sandarai kuopasekmingiausiai darbuoties del labo lietuvių visuomenės ir vykinti gyveniman ALTS. programoje užbriežtus idealus.

Su tikra pagarba,
K. Janaučienė.

T.M.D. Reikalai.

Įvykdinkime gerą tvarką T. M. Draugijoje, tuomet galėsime pasekmingai veikti be barnių.

Mums daugiau reikėtų rupintis organizacijos gerove, o nevesti bereikalingus ginčus. Man matos, kad dabartės perdaug vedama bereikalingų ginčų. Daugiausia kelia tuos bereikalingus ginčus tai musų gerbiamos organizacijos Centralinė Valdyba. Kuomet Visuomenietis papeikė C. V. nerangumą, tuomet C. V. nepatiko, — tuojau pasipylė protestai. Bet man rodos, kad C. V. turėtų prisipažinti prie kaltės arba pasiaiškinti ir kuogreičiausiai imtis už darbo, o ne protestuoti. Vieton prostestų turėtų kuoveikiausia pasirupinti, kad TMD. nariai butų patenkinti.

Juk dabar kuopų veikimas su demoralizuotas, susitvėrusieji apskričiai taipgi nieko negali veikti, kadangi priketintos knygos neišleidžiama ir tinkamai prieš organizacijos narius nepasiaiškinama. Juk visiems yra aišku, kas kaltas, ar nariai, ar C. V. už tai, kad per ištisus 1918 m. neišleista nė viena knyga. Tat nepažymėjimai šio fakto, ne narių nusiskundimas, bet C. V. apsileidimas yra kaltas, del musų garbingoje organizacijoje kylančių ginčių. C. V. protestuoja, bet ne tuomi garbė įgyjama, — garbę galima įgyti darbu, o ne protestais. (Pati C. V. neprotestavo nė prieš Visuomeniečio, nė prieš kitų TMD. narių nusiskundimą bei jai daromus priekaištus. — **Red.**).

Jeigu TMD. leidžia 4 knygas į metus, tat privalo prisiųsti kas trys mėnesiai, jeigu 3 knygas, tat kas keturi mėnesiai, jeigu 2, tat kas 6 mėnesiai. Tik tokiu budu kuopos galėtų veikti prakilnių TMD. darbą ir narių skaičius neišpasakytai didėtų. Juk dabar mum reikia desėtkus tukstančių musų tėvynainių sutraukti į TMD. idant galėtume išleisti kuodaugiausiai naudingos literaturos musų tautos žmonių kalboje.

Mes turime apdalyt gera literatura netik mažai išsilavinusią Amerikos lietuvių liaudį, bet ir Lietuvos gyventojus turime atminti. O kad tai atsiektume, reikia geros tvarkos TM. Draugijoje, tuomet pranyks tuštį ginčai ir visi Amerikos lietuviai galėsime pasidžiaugti savo prakilnia TMD. orgnizacija.

A. Čižauskas,
TMD. N. A. Apskr. pirm.

Nuo Redakcijos. Mes manome, kad ne tiek del TMD. C. V. "apsileidimo", kiek del karinių aplinkybių TMD. knygų išleidimas tapo suvėlintas ir TMD. bujojimas susilpnintas. Taipgi reikia turėti omenyje, kad visus kulturinius, politinius musų darbus dirbti mes Amerikoje nedaug pajiegų turime, gi kas dirba, tas tais darbais baisiai apkrautas, o ypač dabartiniame pasaulinių perversmių laike.

Musų tautos žmonėms laisvę įgijus reikia, idant visi musų tėvynės piliečiai turėtų pakankamai naudingos, sistematiškai teikiamos literaturos, nes nuo piliečių apšvietos priklauso valstybės gyventojų gerovė. Taigi branginkime TMD. ir neatidėliokime jos darbų. **"Sand." Red.**

Svarbios žinios

PADĖJIMAS LIETUVOJ.

Sulyg paskučiausiųjų žinių politinis Lietuvos padėjimas yra toksai.

Lietuvos dalįs vienijasi. Prusų Lietuva jungiasi su Didžiąja Lietuva. Tai sužinome iš paleistų iš Šveicarijos, matyt Lietuviškojo Informacijos Biuro, pranešimų per Associated Press, atspaustų Amerikos laikraščiuose kad Prusų Lietuvoje kilo maištai, kad Prusų Lietuviai po direktyva Dr. Gaigalaičio, buvusio Prusų Landtage Lietuvių Atstovo, užėmę Prusų Lietuvos miestus, taip toli į pietus, kaip Gumbinė, Insrutys ir Velava, kad Tilžėje jie sušaukę vietinę atstovybę ir siunčią savo atstovus į Lietuvių Viršiausiąją Tarybą Vilniuje.

Tą žinią apie jungimąsi Prusų Lietuvių prie Didžiosios Lietuvos patvirtina ir gautasai 19 dieną Gruodžio telegramas iš Šveicarijos, minėtinai, kad Amerikiečių pasiuntiniai Europon, Kun. Dobužis, ir p. Pakštas, įstojus Prusų Lietuvių atstovams į Vilniaus Tarybą, iš Viršiausiojo Pildomojo Komiteto (? Šveicarijoj) išstoję.

Iš pirmiau mums praneštojo Lietuvių Komitetas yra ryšyje ir, matyt, veikia sutartyje su Vilniaus Taryba.

Antra linksma žinia iš 19 dienos telegramo yra ta, kad Gardino gubernija, kur Lietuviai, senovės Jatvingiai, didesnėje dalyj jau yra ištautėję, taipgi susijungė su Lietuva ir turi Lietuvių Vilniaus Taryboje savo atstovus.

Trečia džiuginanti mus žina yra (taipgi iš 19 d. Gruodžio gauto kabelio), kad, susijungus visoms Lietuvos dalims, ir viduryj visos Lietuvių partijos susitaikė ir eina išvien.

Iš iprmiau mums praneštojo ministerijos sanstato matėme, kad į ministeriją įėjo visos srovės, išskyrus socialistų. Kiek vėliau buvo praneštas pataisytas ministerijos surašas, su įstojusiu į ministeriją p. Stašinskiu, socialistu. Paskučiausioji žinia pasako aiškiai, kad socialistai prisidėjo prie rėdo.

Prisidėjo taipgi prie Lietuvių ir įstojo į Viršiausią Lietuvių Tarybą ir Žydai. Tai praneša mums kabelis 19 Gruodžio, o 22 dienos Gruodžio Associated Press cituoja iš Europos Čecho-Slovakijos prezidento Masaryko kabelį, kuriame jis (Masaryk) sako, gavęs, tarp kitko, telegramą iš Lietuvos, kad žydai sutikę imti dalyvumą Lietuvos rėde. Vietos, kurias jie Lietuvių Ministerijoje užėmę, esą šios: žydų vienas esąs pagelbininku ministerio užsienio, kitas pagelbininku ministerio pirklybos ir pramonės, o trečias žydas esąs viršininku tam tyčia įsteigtame Žydų žinybos departamente.

Žinios paeinančios iš įvairių šaltinių, matyt, yra autentės ir viena kitą patvirtina.

Lietuvoje vargas, badas. Miškai pilni plėšikų. Bandos vokiečių pasiliuosavusių iš disciplinos karių, užpuola ant vietinių gyventojų su tikslu plėšti ir grobti. Tą patį daro ir grįžtantiejie iš Vokietijos per Lietuvą paleisti Rusų belaisviai.

Vargšė Lietuva. Nelaimingi Lietuviai!

Rusai - Bolševikai, eidami keturiomis divizijomis, užėmė rytinę Latviją. Nuo Valko ir Jakobštato jie gręsia Rygai ir Mintaujai; 22 Gruodžio buvo užimtas Rosseten ir Dardoevas, pakelėj į Mintaują. Anglų laivynas atplaukė į Liepojų, kariuomenės vienok neišsodino. Atvežęs tik ginklų. Atplaukus į rytinį Pabaltmarį Anglų laivynui, Švedų kariškiejie laivai padarę demostraciją rytinio Pabaltmario vandenyse.

Lenkų vadai Halleris, Pilsudskis ir Paderevskis, jau nepaisant kitų, yra išsitarę, kad jie užimsią Lietuvą ir Jos sostinę Vilnių. Laikraščiai praneša, kad Lenkai jau turį užėmę Brest-Litovską. Žinios gi iš Washington 24 gruodžio pasako, kad gen. Halleris su 50000 Lenkų kareivijos išlipęs Danzige. Lenkai iš čia tarp kitko, eisią prieš Rusų Bolševikus. Lenkai su Rusais nesirubežiuoja, kad prie Rusijos prieitų jie pirma turi užimti Lietuvą. Lietuviai protestuoja, kad Lenkai peržengtų Lietuvos ribas. Lietuviai jau seniai yra padavę prašymą Amerikos rėdui, kad leistų jiems organizuoti Lietuvių kareiviją pagelbėt Aliantams. Paskutiniais laikais Lietuviai yra prašę Amerikos kad padėtų organizuoti Lietuvoj kareiviją ir sušelptų ten Lietuvius ginklais. Jie patįs atsispirs prieš Rusus-Bolševikus. Jeigu gi jau Aliantams prisieitų padėt ginti Lietuvą nuo Bolševikų, tada, buvo išreikštas Lietuvių pageidavimas, kad ten butų pasiųsta Amerikos buriai, susidedanti, kiek galima, ir iš Lietuvių kareivių.

Šveicariečiai rašo, kad Lietuvoje yra organizuojama iš apie 20,000 milicija. Organizavimas sunkiai einąs. Žinome delko — pinigų truksta. Jei Lietuviai atstovės ir apgins Lietuvos rubežius iki taikos, Lietuvos neprigulmybės klausimas bus aiškus. Jei Lietuvą užims Rusai-Bolševikai, arba Lenkai, kils naujos komplikacijos.

Gelbėkime Lietuvius kuom galime, kad apsigintų. Pirmiaus visko stiprinkime Lietuvos rėdo autoritetą. Visos Lietuvos dalįs ir visos partijos remia ten vieną valdžią ir mes ją remkime. Norime kad Aliantai Lietuvos rėdą pripažintų, pirma pripažinkime jį mes patįs. Surinktus pinigus, daiktus, drapanas, siųskime ir dalinkime tik per Lietuvos valdžią.

Kun. J. Žilius, sekr.
Washington,
Lith. National Counsil.

Pabėgėlio Laiškas.

Petras Pauliukonis iš Worcester, Mass. mums prisiuntė savo brolio Adomo laišką, rašytą 1918 m. iš Mogilevo. Laiške rašoma:

Mylimi Broliai Petras ir Kazimieras, duodu labas dienas linkėdamas jums geriausios kloties ir danešu, kad iki kol esiu sveikas ir gyvas; turiu tarnystą už pagelbininką agronomo. Pirmiaus gavau algos 20 rub., o dabar, kaip brangus maistas, tai pakėlė iki 144 rub. mėnesiui. Tai dą šiaip taip nuo bado ginamės. Tik tiek baugu, kad toliau gal visai nebus galima gauti nusipirkti duonos, nes pudas ruginių miltų 42 rub., 10 kiaušinių 5 r., svars sviesto 13 rub., lašinių svaras 6 rub., bulvių pudas 7 rub., kruopų svaras 1 rublis ir 10 kap. Vienu žodžiu, viskas "gardu", o kitose vietose dą brangiau. Tai pagal tokį brangumą žinoma labai prastai reikia maitintis, — bi tik dušia kuno nepamestų. Kad tik tuo pasibaigtų, tai dą butų gerai, bet kad vis laukiama aršiau.

Aš prašysiu brolių, kaip jausite nors kiek apie pabaigą karės, tai nupirkit šiltų drabužių ir del manęs.

Laikrodžio dabar neturiu; turėjau gerą, bet kazokai apiplėšę atėmė laikrodį, pinigų 400 rub. ir sidabriniais rubliais dą laikiausi ant atminties, tai ir tuos atėmė. Tai buvo 28 d. lapkričio, naktį. Užėjo pas mane į kambarį ir išsitraukę šobles liepė rankas į viršų iškelti, o jie iškrėtė kišenius ir paskui išjieškojo po visus kampučius. Kas jiems patiko, tai tą pasiėmė. Tuščiajo visko, bi gyvą paliko. Aršiausia, kad jokio ginklo neturėjau, bučiau patiesęs visus tris. Dą nežine, mažum tokių ir Lietuvoj atsiras iš Rusijos parvažiavusių. Prašysiu brolių nupirkti ir gerą šautuvą ir patronų nors tukstantį, nes pas mus Lietuvoj visai nebus kur gauti.

Jei gausit šitą laišką, tai prašau perduoti labas dienas ir dėdei Žilinskui į Machanojų. Aš jam rašiau daug laiškų, bet nežinau ar jis gavo ar ne. Nusibodo karė, nusibodo laukt laiškų iš Amerikos, visi jau pasiilgome Lietuvos neišpasakytai. Tik ir galvojame, kaip gyvenimą atstatyt.

Trokštantis pasimatyti laisvoj Lietuvoj.

Adomas Pauliukonis.

Musų brolių balsai iš Lietuvos.

Atsakymai iš Lietuvos.

Šie atsakymai gauti per Raudonąjį Kryžių. Užklausimus yra surinkęs F. J. Bagočius, atsakymai perduoti Lietuvos Atstatymo Bendrovei, 320—5-th ave., New York, N. Y.

1) Leonui Armalui praneša, kad jo giminės ir šeimyna Lietuvoje, išėmus Viktoriją, gerai gyvuoja. Dabar jie esą užimti ukės apdirbimu. Siunčia širdingus linkėjimus.

2) Antanui Alusui pranešama, kad jo pajieškojimas sugrįžęs be atsako ir Anna Milius nesurasta.

3) Petrui Andrejauskui So. Bostone atsako, kad Povylo Adrejausko adresas yra Gangar, Marge, Kupiškio valsčiaus Lietuva. Beto rašo, kad visi sveiki ir gyvena kaip prieš karę.

4) Jonas Andriukaitis, S. Bostone gavo atsakymą, kad Jonas Andriukaitis gyvena Kotowčizno, pav. Vilkaviškio. Visi jaučiasi gerai ir siunčia širdingus pasveikinimus.

5) Jonui Aukseliui So. Bostone sugrįžo atsakymas, kad Kazimieras Aukselis gyvena Jurkiškyje. Visi sveiki ir viskas gerai. Siunčia širdingus pasveikinimus.

6) Antanui Baranauskui, So. Bostone, sugrįžo atsakymas nuo motinos, kad ji gyvena su Marijona senoj vietoj. Ona gyvena Rygoje, bet kur ji gyvena dabar nežino. Motina siunčia širdingus linkėjimus.

7) JURGIUI BRUSOKUI So. Bostone, sugrįžo atsakymas nuo Jurgio Brusokas, kad jie gyvena senoje vietoje linksmai ir siunčia gerus velijimus.

8) Zigmantui Barletai So. Boston, Mass. atėjo atsakymas nuo Petronelės Barleta, kuri praneša, kad ji ir vaikai yra su tėvais ir sveiki Viskas po seno. Visi sveikina.

9) Mateušui Burbai, So. Boston, Mass. atėjo atsakymas, kad Amelia Burba praneša, kad jie sveiki ir sveikina.

10) Aleksui Barešilioniui So. Boston, Mass. praneša Juozas Berešilionis iš Mastų, Alytaus apskr.: Visi esame sveiki ir viskas eina gerai. Motina mirė. Sąjausmingi pasveikinimai!

11) Juoz. Balčiunui, So. Bostone, praneša, Kazimieras Balčiunas iš Pajėdubių, Kupiškio pav.: mes visi sveiki. Bet dalykai nenoki: Amelia ir Jonas mirė.

12) Jurui D. Beržičiui, S. Bostone, pranešta, kad Vincas Beržitis gyvena gerai. Neturi žinių nuo Jurgio.

13) Antanui Bražauskui sugrįžo paklausimai neatsakyti, nesuranda.

14) Povylui Brazaičiui, So. Bostone pranešama, kad sesuo Eletija Juliana ir brolis Justinas, abu mirę. Kiti esame sveiki ir visi sveikiname.

15) Rožei Bulovai, So. Bostone atsako Kazimiera Bulova iš Krasnik, Alytaus valsčiaus: mes visi sveiki; gyvename su senuke. Širdingiausių linkėjimų.

Ona Kasulaitis iš kaimo Krasnik, atsako, kad Kazimiera, Juozas ir aš sveiki ir gerai gyvuojame. Sveikiname.

16) Iledorui Bukauskui atsako, kad Krištopas Bukauskas nebuvo galima surasti.

17) Kazimierui Bernatoriui atsako Juozas ir Izabelė Kupris: adresas į Mediniškius, Alytaus valsč., Lietuva. Mes sveiki, bet motina serga. Laukiam daugiau žinių; sveikiname.

18) Juozui Brovniui So. Bostone atėjo atsakymas, kad Ona, Agota ir Elzbieta sveikos ir linksmos ir gyvena Janušliuos — Ukmergėje. Jos klausia apie brolį Jurgį ir siunčia linkėjimus.

19) Simonui Baranauskui So. Bostone atėjo žinia nuo Igno Baranausko, kad jis sveikas ir viskas gerai. Siunčia pasveikinimus. Adresas: kaimas Taručionys, Alytaus valsč.

20) Karoliui Barčiavičiui So. Bostone atėjo žinia nuo Uršulės Baševič, kad visi sveiki ir sveikina taipgi.

21) Jadvigai Blasonis atėjo atsakymas nuo Justinos Blasonis, kad adresas į kaimą Dardžiųsenį, Alkininkų valsč. Lietuva. Visi sveiki, ir gerai jaučiasi. Siunčia širdingus pasveikinimus.

22) Jurgiui Blažiui So. Bostone atsako Izidorius Blažys, kad jie gyvena gerai ir nieko jiems netruksta. Nieko nežino nuo savo sunų. Siunčia pasveikinimus.

23) Onai Karnauskas atėjo atsakas nuo Juozepos Garnavienės, kad adresas Didžiudic, Kupiškio valsč. Lietuva. Visi sveiki; siunčia linkėjimus. Juozepos vyras miręs.

24) A. Chadarovičiui, So. Bostone, atsako, kad Marciana Chadaravičienė, praneša, kad ji su vaikais senoje vietoje ir visi sveiki; siunčia geriausius linkėjimus.

25) Petrui Česnulevičiui atėjo atsakymas nuo Petro ir Rozalijos Česnulevičiaus, kad adresas į Marčių kaimą Alytaus valsč. Šeimyna sveika ir gyvuoja gerai Sveikina.

26) Vincui Černausku Atsako Juozas Černauskas su šeimyna, kad jie sveiki ir linksmi. Siunčia linkėjimus

27) Antanui Čiuskinui, S Bostone atsako Ona Čiuskinis, kad visi sveiki, gyvuoj senoje vietoje. Sveikina.

28) Vincui Cipus, So Bostone praneša, kad Agota Jucaitis ir kiti yra sveik ir gyvena senoje vietoje. Ji siunčia linkėjimus.

29) Alfonui Čaplikui So. Bostone praneša Zigmontas Čaplikas iš Merkynės, Alytaus, valsč. Vilniaus gub., kad jie sveiki ir sveikina su nuoširdžiais linkėjimais.

30) Antanui Dix praneša, kad Vincent Oirda ir kiti, kad sveiki. Gyvena su tėvais. Nieko negirdėjo nuo Divent per ilgą laiką. Adresas: Plaštini, Kurdanų vals.

Ignas Dzikas praneša, kad jie sveiki nieko nereikalingi. Motina mirė. Siunčia linkėjimus. Antanas Levišauskas gyvena su tėvais ir visi sveiki.

31) Petronėlei Diša praneša Ona Apanavičius, kad visi sveiki ir gerai einasi. Adresas: Griškabudis, Naumiesčio pav.

32) Juliai Deriugaitei praneša Kazimieras Vinckevičius, kad visi sveiki ir siunčia linkėjimus. Jiems nieko netruksta.

33) Antanui Dix praneša Antanas Jakaitis, kad visi sveiki, ko ir jam linki. Prašo daugiau žinių.

34) Juozui Domeikai praneša Kazimieras Domeika, kad jie sveiki ir sveikina. Jiems nieko netruksta Teta Stanaitis su jais.

35) Petronėlei Dimša praneša, kad Magdelenos Strimaitis su šeimyna nebuvo galima surasti.

36) Katarinai Dzidolikas praneša Jurgis Dzidolikas. Adresas: Šunkai, Vilkaviškio pav. Šeimyna Dzidolikų sveika ir prašo žinių.

37) Antanui Domeikai praneša Antanas Domeika, kad jie gyvuoja gerai ir gyvena senoje vieoje. Brolio Vincas apsivedė.

38) Julijai Dėringaitei praneša Juozas Mironas, kad jis sveikas, kaip ir kiti. Sveikina.

39) Dom. Domauskai praneša Marijona Damauskas kad visi sveiki ir viskas kaip buvę. Prašo daugiau žinių ir siunčia pasveikinimus.

40) Jozap. Enulaičiui praneša Ona Enulaitis, kad visi sveiki ir jiems einasi gerai. Tėvas ir jauniausioji sesutė mirė. Siunčia linkėjimus.

41) Stanislovui Griucas praneša Antanas ir jo žmona Grincevičiai, kad jie visi sveiki. Kanstantinas namie je, Visi sveikina.

42) Amilijai Gaukštis So. Bostone praneša Marcelė Žemaitis, kad visi sveiki ir gyvuoja gerai. Tėvas mirė. Norėtų daugiau žinių. Siunčia gerus linkėjimus.

43) Jonui Greimui So. Bostone praneša, kad Vincas Greimas nesurastas. Vincas Lekiauckas taip-gi nerastas

Alisas Greibnas praneša kad jie sveiki. Juozas sveikas ir gyvena Rygoje. Neturi žinių nuo Mykolo.

44) Jonui Gibavičiui praneša Anna ir Nastazija, kad jos sveikos. Viskas gerai Neturi žinių nuo jos tėvo bet Tėvas Rusijoje. Rašykite dažniau.

45) Juozui Gogeliui praneša Ona Gogelis ir Antanas Turkšta. Mykolas Gogelis mirė Spalyje 1917 m. Šiaip visi sveiki ir gyvuoja po senovei.

46) Ignui Gustui praneša Juozas Gustas, kad jo tėvas mirė keli metai atgal. Kiti visi sveiki. Barbora ištekėjo torija ir Pranas sveiki.

47) Jonui Grigui praneša už Povylo Višniausko. Vik-Feleksas Grigas, kad jie visi sveiki ir gyvuoja gerai. Siunčia linkėjimus.

47) Dom. Gutauskui praneša Jonas Gutauskas, kad jie visi sveiki ir siunčia linkėjimus; turtai nepalytėti.

48) Adeks. Galdikui praneša, kad Marijoan Galdikyra sveika ir viskas gerai. Siunčia linkėjimus.

49) Vincui Grigui praneša, kad Dieniel Grigas ir šeimyna sveiki ir gyvuoja gerai. Jie siunčia meilingus linkėjimus.

50) Juozui Girdauskui praneša, kad Marija Girdauskas ir visi kiti sveiki. Adresas: kaimas Zigmantai, Naumiesčio pav. Sveikina visi.

51) Kazimierui Geležiniui praneša, kad Ignas Tamošaitis ir visi kiti sveiki ir siunčia gerus linkėjimus.

52) Marijona Gilvinoski praneša, kad Math. Gilvanovskis ir kiti sveiki ir siunčia pasveikinimus.

53) James Glinskiui praneša, kad Uršulė Glinskis ir kiti sveiki ir gyvuoja gerai. Sveikina.

54) Stefania Gubistui praneša, kad Antanas Narbutas, sveikas. Viskas gerai. Siunčia linkėjimus.

55) Mateušui Ivanauskui praneša, kad Aleksandra Ivanauskas, tėvas, sesuo, su nus sveiki. Jie nieko nereikalauja ir siunčia linkėjimus. Motina mirė pernai. Pasveikinimai nuo visų.

56) Mateušui Ivanauskui praneša, kad Adomas Kulikauskas ir kiti sveiki ir gyvuoja gerai. Motina mirė metai tam atgal. Pasveikinimai. Juozas Turinskas ir kiti sveiki. Vuošvė mirė. Visi sveikina.

57) Juozui Janušaičiui praneša, kad Marija Janušaitis ir Rozalija sveikos ir siunčia linkėjimus. Liudvika gyvena Raseiniuose ir visos siunčia geriausius linkėjimus.

58) Januškevičius praneša, kad Kazimieras Ambraziejus ir kiti yra sveiki; tėvas, Kazys, mirė. Visi siunčia linkėjimus. Povylas ir Ona Krauzai praneša tą patį.

59) Kazimierui Jaskevičiui praneša, kad Simanas Čiras gyvena Trakiškiuose ir visi sveiki. Tėvas mirė Visi siunčia linkėjimus.

60) Jonui Juodaičiui praneša, kd Marija Juodaitis ir kiti sveiki. Nori ką nors iš girsti apie Kazimierą. Adresas: Panemunė, Vladislovovo pav.

61) Laurinui Jurgelaičiui praneša, kad sugrįžo paklausimas neatsakytas, nes nebuvo paduota pilno adreso

62 Adomui A. Junčiui praneša, kad paklausimas kapelink Dominik Juškevičiau ir kitų sugrįžo neatsakytas, nes adresas nevisai tikras.

63) Mrs. V. Jablonskiui Juozo Raukčio nebuvo del kokių tai nežinomų mums priežasčių pristatytas. Su Andriejaus Kuščiaus pajieškojimu taip-gi tas pats.

64 Adomui Jurevič praneša, kad Vincas Jurevičius sveikas ir gyvena ant savo ukės. Tėvas mirė. Kiti visi sveikina.

65) Petrui Jakščiui praneša, kad Juozas Jakštys gyvena, kaip gyvenęs, Motina mirė. Kiti sveiki ir siunčia linkėjimus.

66) Pranui Jočioniui praneša, kad Morta Jačionis ir kiti sveiki ir siunčia pasveikinimus.

67) J. Januškevičiui praneša, kad Antanas Užupis ir kiti sveiki ir sveikina. Jonas Markeliunas praneša, kad sveikas ir viskas gerai. Siunčia linkėjimus. Nuo Tamo Žilinsko pranešimas, kad visi sveiki. Klausia, kaip einasi Izabelai? Andrius Smalenskas sakosi taipgi, kad visi sveiki ir siunčia širdingus linkėjimus. Antanas Puskunigis ir kiti sveiki, bet labai nori žinių nuo Jųs. Sveikina. Šimas Januškevičius praneša, kad jie senovėje vietoje gyvena ir sveiki. Siunčia linkėjimus.

68) Jonui Jurkiavičiui praneša, kad Vincas Jurkevičius ir kiti sveiki. Nieko nežino apie Antaną ir Jonga Šainius. Sveikina visi.

69) Donatui Jurkiui praneša Rozalija Nemartis, kad brolis mirė. Kiti sveiki. Visi sveikina. Jonas Mateika praneša, kad jie sveiki ir visi sveikina.

70) Martinui Jančuliui praneša, kad Regina Jančulis ir visi sveiki ir gyvuoja gerai. Sveikina.

71) Jonui Juodaičiui praneša, kad Juzefa Palukautis ir kiti sveiki. Motina mirė. Gyvena Panemunėje. Pasveikinimai.

72) Marcelinui Jasukynui praneša, kad Marciana Jasiukynas ir kiti yra sveiki ir gyvuoja gerai. Siunčia linkėjimus.

73) Juozui Jurkevičiui praneša, kad Uršulė Jurkevičius ir kiti sveiki ir siunčia linkėjmus.

74) Valentui Jarmualiavičiui praneša, kad Margarėta Jarmalavič ir Agota Čiuslonis sveikos ir gyvuoja gerai.

75) Jonui Jarviuiu praneša, kad Petras Džiarvis sveikas ir gyvuoja gerai. Siunčia linkėjimus.

76) Jonui Jarušauskui praneša, kad Simon Janušauskas gyvena Janovkoje. Visi sveiki. Pusbrolis mirė. Jųs vaikai auga pas Šmidžus Jundeliškyje. Tėvas mirė

77) Kazimierui Justinavičiui praneša, kad Jokubas Baltušis sveikas ir siunčia linkėjimus. Jonas Justinavičius prapuolęs.

78) Kazimierui Jaskevičiui praneša, kad Antanas Jaskevičius sveikas ir gyvuoja gerai. Siunčia linkėjimus

79) Adomas A. Junčis praneša, kad Vladislovas Saltonas ir kiti sveiki. Jo motina mirus. Gyvena senoje vietoje ir nieko nereikalauja. Siunčia linkėjimus.

80) Antanui Jasevičiui praneša, kad Domininkas Jasevičius ir visi sveiki. Juofa mirė jau keli metai tam atgal.

81) Antanui Karnauskui praneša, kad Antanina Karnauskienė su 4 vaikais gyvena pas Ludviką Guberliauską Lapkaušiuose. Motina mirė. Kiti sveiki.

82) J. A. Keeferiui, praneša, kad Vincas Lescinakas ir kiti yra sveikas ir siunčia linkėjimus. Pagelbos nereikalauja.

83) Petrui Kašėtai praneša, kad Martynas Kašėta ir visi sveiki ir gyvuoja gerai. Siunčia linkėjimus.

(Bus daugiau).

Pavojus iš lenkų pusės.

PRIE LENKŲ PASIRYŽIMO UŽGRIEBTI LIETUVĄ.

Pribuvęs į Bostoną gr. 5 d. aplankiau kelias angliškų laikraščių redakcijas ir pasikalbėjimuose patyriau, kad visose redakcijose yra prisiųsta straipsniai nuo lenkų, kuriuose sakoma, kad visoj Lietuvoj yra 50% lenkų, o Suvalkų, Vilniaus ir Gardino gubernijose 100% lenkų. Man paaiškinus dalykų stovį tuli redaktoriai tuos melagingus lenkų raštus po mano akių numetė į gurbą. Vienas redaktorius prašė neskelbti jo vardo ir man pasakojo, kad lenkai turi specialius komitetus Londone, Romoje ir Paryžiuje, kurių tikslas yra užgriebti Lietuvą. Tos lenkų įstaigos turi padarę specialius žemlapius ir juos talpina anglų ir francuzų spaudoje, kad tik įtikrint pasaulį, kad lietuvių jau nėra. Prieš tokius bjaurius lenkų melus reikia protestuoti. Lietuviai tokiuose klausimuose turėtų susitarti ir nesielgti, kaip kad dabar: viena partija vienaip informuoja svetimtaučius, kita kitaip.

Paderevskis "World's Work" magazine meluoje, buk lietuvių yra tik 316,900, o W. Gorskis "Outluk" rašo, kad Lietuvoje yra nuo 50 iki 75% lenkų. Panašiai rašo ir magazynas "Asia", Iš to tat aišku, kad lenkai yra pasiryžę užgriebti Lietuvą. Jie vadovaujasi didžiausiais melais ir kardu musų tėvynę savo vergijon grėbia.

Lietuva neišpasakytai nuvarginta, todėl jai sunku atsispirti prieš grobiškaujančius lenkų šovinistus, kurie turi daug pinigų, politikos darbui ir armiją, kuri jau musų Vilniun traukia. Broliai, nedaleiskime, kad lenkai musų šalį savo vergijon paimtų. Stokime vienybėn ir pasakykime pasauliui, kad kas yra lenkų, tegul jiems buna, o kas lietuvių — lietuviams.

Juk jau atėjo ta gadynė, kad kiekvienos tautos žmonės patys turi spręsti savo likimą ir savo ateičia rupinties. Taigi stokime į bendrą darbą ir parodykime pasauliui niekšiškas lenkų užmačias.

A. M. Martus.

PAKOL JAUNAS!...

Pakol jaunas,
Mielas broli!
Tavo spėka
Graži - didi!...

Tikra laimė
Tik jaunystėj,
Nes gerybė
Spėkoj žydi!....

A. A. Jakubaitis.

"SANDARA"

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros oragnas.

Metams kainuoja (Amerikoje) $2.00
" " (Užsieniuose) $2.50
Pavienis numeris 4c.
Agentams duodama už platinimą rabatas.

"THE LEAGUE"

The organ of the Lithuanian National League of America.

Yearly Subscribtion:

In the United States $2.00
Six months $1.00
To Foreign Countries $2.50

Kreipiantės rašykite:

"Sandara"

366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Atsiunčiamieji Redakcijai rankraščiai turi buti su autoriaus parašu ir antrašu. Rankraščius Redakcija taiso ir trumpina sulig savo nuožiuros. Netinkantieji spaudai smulkesnieji raštai (korespondecijos, eilės ir t. p.) naikinami ir autoriams negrąžinami.

"SANDARA"
366 Broadway
So. Boston, Mass.

LIETUVIAI LAIKYKIMĖS!

Karinės audros susilpnėjimas, politinės permainos Lietuvoje ir nukamuotų musų brolių šauksmas — **atstatyti laisvą Lietuvos respubliką** — kas kart daugiau prijautimo randa Amerikos lietuviuose. Tai yra dideliai džiuginantis apsireiškimas, nuo kurio solidarumo priklauso tautos likimas ir galybė.

Šiandien visose Amerikos lietuvių kolonijose, kiekviename skaitlingesniame lietuvių susirinkime, kalbama apie musų tėvynės laisvę, apie lenkų pasikėsinimus už griebti Lietuvą, apie senuosius Lietuvos žmonių engėjus. Visi lietuviai darbininkai yra laisvos Lietuvos respublikos šalininkai, — jie yra šalininkai tokios tvarkos, kur kiekvienas pilietis, ar jis "baronas" ar kumetis, naudotusi lygiomis pilietystės teisėmis; kad Lietuvoje nebutų vietos privilegiruotoms, "iš Dievo malonės" karunuotoms ir ordenuotoms ypatoms; kad visiems gyventojams svietiškais ir dvasiškais mokintojais butų pasakyta ir išaiškinta, jogei Vokietijos kaizeris, didžiavęsis Dievo pagelba, laiminimais ir įkvėpimais, tai darė viliugystės ir plėšimo tikslais, kaip kad daro Romos trustas su popiežium pryšakyje, į kurio gudriai užtaisytas kylpas ir lietuviai turėjo nelaimę Jagailos laikuose įkliuti.

Visi lietuviai darbininkai (beveik visa musų tauta susideda iš darbininkų) trokšta susitaisyti laimingą gyvenimą Lietuvoje, o kad jie prie savo troškimo darbais siekia, tai parodo telpančios musų laikraščiuose atskaitos aukų del Lietuvos laisvės ir apgynimo Lietuvos žmonių nuo bado mirties.

To švento lietuvių troškimo aiškumą užstelbia ir patį tikslą demoralizuoja Lietuvos žmonių susipratimo ir tautinio lietuvių darbininkų susiorganizavimo priešai, kurie vis myli drumsti ir drumstame vandenyje žvejoti...

Tie Amerikos lietuviai, kurie Lietuvos žmonių likimą brangina, kurie trokšta musų tautos žmonėms gerovės — jie atvirais budais ir tiesioginiais keliais kovoja už musų tautos gerovę. Jie spiečiasi prie politiškai – kulturinės organizacijos Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros ir ant jos platformos stovėdami kovoja prieš Lietuvos piliečių pareigas, tyrą tėvynės meilę ir apšvietą lietuvių visuomenėje.

Branginantieji Lietuvos likimą žmonės spiečiasi prie Lietuvos Neprigulmybės Fondo, remia jį ir, atlikdami Lietuvos piliečių pareigų, tėmija LNF. darbus, kurių jis turi begales.

Kitos tautos kovai už savo neprigulmybę išdėjo milijonus doliarių, gi Lietuvos Neprigulmybės Fondas, surinkusis apie $40,000.00, jau daug žinių apie Lietuvą pasauliui pranešė ir lietuvių neprigulmybės troškimą išdėstė bei Lietuvos žmonių reikalavimus apreiškė. L. N. F. ir dabar stovi ant Lietuvos reikalų sargybos ir jis juos remia ir rems kiekviename reikale. Norėdami paremt Lietuvos žmonių reikalus, mes remkime LN. F., nes L. N. Fondas yra įstaiga, su kurios pagelba kovojama ir reikia kovoti už Lietuvos neprigulmybę.

Kad už ką nors kovoti, tam reikia turėti kovojimo įrankis. Taigi del kovos už Lietuvos laisvę, mes turime Liet. Neprigulmybės Fondą, kurį sutvėrė ir globoja Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara. Pati gi Sandara yra įstaiga, auklėjanti politinį ir kulturinį musų visuomenės subrendimą, tobulijanti ją, nes tik išsitobulinus, apsišvietus visuomenei gali but laimingas gyvenimas šalyje.

Paskutiniu laiku Amerikos lietuvių visuomenė vis labyn mato reikalą susigyventi su šiomis įstaigomis. Tai yra smagu, nes tik joms (ALTS. ir LNF.) išsitobulinus iki augščiausio laipsnio lietuviai tautininkai- demokratai galės savo darbais pasidžiaugti. Tuomet be sunkumo bujos Centralinis Am. Lietuvių Komitetas, Mezliavos Iždas, Tėvynės Mylėtojų Draugija (kurios darbai Lietuvą karės audrai išdraskius šimteriopai pasididino) ir kitos musų įstaigos, kurios pirmon vieton stato apšvietą, demokratybę ir Lietuvos žmonių gerovę. Tautinėms Amerikos lietuvių pajiegoms susivienijus, kovotojų eilėms padidėjus, lengvai gyvuotų netik "Lietuva", bet butų keli tautiški lietuvių dienraščiai Amerikoje. Tuomet ALTT. darbai butų tik juokai ir oportunibėms butų smagiau darbuoties, klerikalų denunciacijas atremti, tautininkams butų tik juokai iš oportunistiški musų socialistai turėtų nuoširdžiau rupinties Lietuvos žmonių reikalais.

Tą viską tautininkai gali atsiekti, nes Amerikos lietuvių liaudies troškimai yra bendri su Lietuvos liaudies troškimais. Šių Kalėdų ofensyvas už Lietuvos laisvę parodė Amerikos lietuvių tautininkų demokratų galybę, (čia nekalbame apie klerikalus ir didžiumą socialistų, kurie, palikdami šalyje Lietuvos žmonių reikalus, daugiausia veikia del internacionališko socializmo arba internacionališko Romos trusto), nes tik per "Kalėdinės Eglaitės" centrą, prie "Lietuvos" redakcijos Chicagoje, suplaukė $9,475.45 del LNF. Per "Sandaros" redakciją laike Kalėdų taipgi suplaukė virš $2000.00 del LNF. Per "Vienybę Lietuvninkų" taipgi apie tiek.

Laike šių Kalėdų susitvėrė apie 7 naujos ALTS. kuopos.

Tai yra gražus apsireiškimas. Amerikos lietuviai tautininkai demokratai įsisiubavo veikti, taigi ir laikykimės!

Visi Lietuvos sunųs ir dukterys dabar **bendrai** pradėkime naują ofensyvą už Amerikos Lietuvių Tautinę Sandarą!

Apžvalga.

Žinios iš Lietuvos ir musų pareigos.

Paskutiniu laiku kablegramai atneša daugiau žinių iš Lietuvos, bet jos labai neaiškios. Aišku tik vienas dalykas, kad Lietuvos žmonės trokšta maisto, pastogės ir laisvės, o tuos dalykus iš Lietuvos žmonių plėšia visoki neprašyti "apekunai".

Vienos žinios (iš Petrogrado ir Londono) skelbia, kad Vilnių užėmė bolševikai, bet nepasakoma koki bolševikai: rusiški, vokiški ar lietuviški.

Bostono Transcript'e tilpo žinia, buk lenkų armija eina "liuosuot" Vilnių "nuo bolševikų". Žinoma lenkai pasakys ir paskelbs, kad juos lietuviai kvietė užimt Vilnių. Jie parodys ir paskelbs pasauliui kokį nors pakvietimo lišką ar telegramą, kokio nors lenkiško šovinisto sufabrikuotą ir neva nuo lietuvių pasiųstą. Jie ir lietuviškus vardus sufabrikuos arba kokį-nors išsigimusį lietuvį savo įrankiu padarys ir tvirtins, kad lenkų armiją lietuviai pasikvietė... į Vilnių.

Prieš tai turime protestuoti kiekvienas gyvas lietuvis.

Amerikos lietuviai, visose kolonijose šaukime lietuvių mass-mitingus ir protestuokime prieš plėšikišką lenkų armiją ir kitas ginkluotas spėkas, kurios veržiasi ir be to nuterioton musų tėvynėn - Lietuvon.

Protestuokime ir šaukimės prie demokratinės Suv. Valstijų valdžios, kad ji pavartotų savo įtekmę sustabdymui musų brolių kraujo liejimo Lietuvoje.

Protestavome prieš vokiečių ir rusų plėšikiškas armijas, protestuokime ir prieš lenkus ir prašykime Suvienytų Valstijų, kad jos ištiestų savo broliškos pagelbos ranką badaujantiems lietuviams ir apgintų Lietuvos gyventojus nuo imperialistinių užpuolikų.

Mes Amerikos lietuviai turime teisę ir yra musų pareigos prašyti demokratinės Suv. Valstijų valdžios užtarimo ir pagelbos, kadangi ši karė buvo vedama už paliuosavimą pavergtų tautu. Mes turime teisę reikalauti ir del to, kad vien Amerikos armijoje tarnauja virš 20,000 lietuvių.

Visuose Mass-mitinguose neužmirškime aukų kovai už Lietuvos laisvę.

Apie prigimtos kalbos mokinimasi.

Idant žmogus kalbėdamas arba rašydamas galėtų tinkamai išreikšti savo mintį —jis privalo nuodugniai žinoti kalbą. Nesupratęs kalbos grožybės, netyrinėjęs jos, neišmokęs gramatikos žmogus netik negal tinkamai išreikšti savo minčių, bet jis negal pilnai suprasti, ką jis skaito knygose arba laikraščiuose. Neatkreipimas domos į gramatiškus ženklus, o vien arpuojantis skaitymas "kol yra kvapo", dažnai skaitytojui suteikia kitokią nuomonę, negu rašto autorius išreiškia.

Apie šiuos dalykus užsimena "Naujienose" p. Lygietis ir labai karštai ragina lietuvius, o ypač jaunimą, mokyties gimtosios, t. y. lietuvių kalbos. Tarp kit-ko jis sako:

"Gal nieko kita taip dažnai mes neužmirštame, kaip savo gimtąją kalbą. Mes veikiame draugijose: lošiame, rašome protokolus, korespondencijas ir tt., bet tasai įrankis, kuriuo mes išreiškiame ir tvarkome tąjį savo veikimą, musų gimtoji kalba, vis dar yra kokiuo tai palaikiu neužsitarnaujančiu rimtesnės domos, padarus

Negana to, daugelis "musų veikėjų", kurie skaito save kandidatais į inteligentus — ir tie savos, gimtosios kalbos nepažįsta...

Tai yra yda, kuri reikalinga pataisyti. Kitaip, musų lošėjai, protokolų bei korespondencijų rašytojai ir patįs kandidatai į inteligentus niekados nepajiegs buti pilnais žmonėmis. Jie bus tik taip sau lošėjais, taip sau rašytojais, taip sau inteligentais."

Ištiesų Amerikos lietuviams, ir amerikoniškose mokyklose mokslus einantiems, butinai reikia savo gimtosios kalbos mokintis. Jau dabar ne ta gadynė, kur lietuvės motinos slapta savo kudikius gimtosios jų kalbos mokino. Amerikos lietuviai neatidėliodami privalo tverti mokyklas ir mokinties savo kalbos ir rašybos.

Meš turime žinias tik iš vienos lietuvių mokyklos Montello, Mass. Ta mokykla egzistuoja jau keli metai ir šymet lietuvių kalbos, rašybos ir Lietuvos istorijos lekcijas kas subata duoda "Sandaros" redaktorius, K. Norkus. Mokykla randasi lietuvių tautiškame name ir ją lanko apie 60 mokinių. Tuli mokiniai jau gana gerai vartoja lietuvių rašybą.

Kiekvienoje kolonijoje privalo buti lietuviška mokykla, nes dauguma iš musų grįžš Lietuvon, o ten juk valstybinė kalba bus lietuviška. Nesmagu bus tiems lietuviams, kurie jos nemokės.

Dabar yra proga mokinties, tai-gi nepraleiskite jos.

Laiškai iš Francijos.

"Sandaros" redaktoriui
Kastantui Norkui.
Garbus Redaktoriau!

Gavau jusų puikiai redaguojamą laikraštį "Sandarą", už kurį labai dėkavoju po daugelį sykių. Paėmęs į rankas lietuvišką laikraštį labai nusidžiaugiau, nes jau senai esu skaitęs savo kalboje laikraštį. Visą laikraštį perskaičiau net keletą sykių, skaitydamas jaučiaus kaip-kad esu tarpe savo brolių lietuvių ir daug dažinojau apie savo brolių lietuvių darbus del Lietuvos. Man taipgi buvo linksma girdėti, kad ALT. Sandara įsigijo savo organą, kurios ir aš bvau narys iki pat išėjimo į kariuomenę. Sugrįžęs manau neatsilikti nuo savo draugų sandariečių, kadangi Sandaros organas yra iš "Ateities" virtęs, o "Ateitis" buvo mano mylimiausias laikraštis. Aš buvau jos skaitytojas visą laiką ir esu šėrininkas, tai toks busiu ir Sandaros organo draugas.

Ir perskaitęs "Sandarą" padaviau kitiems savo draugams lietuviams kareiviams, — visi su džiaugsmu skaito pasidalindami, nes jau senai esam skaitę lietuvišką laikraštį, kuris mums pridavė labai daug lietuviškos dvasios. Aš bučiau labai dėkingas tamstai, kad gaučiau laikraštį ir ant toliaus.

Šioj vietoj randasi šie lietuviai kareiviai: **K. Kasevičia, J. Pakalnis, J. Brazauskas, A. Balkus, G. Lellis, M. Yanchulis, P. Kibartas.** Yra čia nedidelis pulkelis kariuomenės ir lietuvių yra daugiau, bet vardų neteko sužinoti.

Kareivis Kibartas, kuris čia vadinasi "Tony Kibart", yra pats pastojęs į kariuomenę, esąs 17 mėnesių Francijoje, daug laiko buvęs mušiuose ir už savo narsumą yra apdovanotas garbės ženklu, "Croix de Guerre" — karės kryžium.

Visi paminėti lietuviai kareiviai esame dalyvavę mušiuose ir buvę sužeisti, bet dabar jau esam sveiki ir neužilgo pargrįžšim į Ameriką, nes **jau kaizerio sostą sudaužėm,** ir esam pilni linksmumo kad visiškai pergalėjom savo didžiausius priešus.

Pasilieku su gilia pagarba.

Kareivis K. Žibikas,
P. W. E. Co. 43,
A. P. O. 717,
American E. F.

NAUJOS ALTS. KUOPOS.

52-ra kp. Gardner, Mass.

Gruodžio 28 d. laike p. A. M. Martaus prakalbų susitvėrė nauja ALTS. Sandaros kuopa Gardner, Mass.

Naujos kuopos valdyba susideda iš šių lietuvių tėvynainių:

F. Taugonis — pirm., Simonas Mačionis — sekr., Ignas Vingris — kasierius. Iškarto prie šios kuopos prisidėjo ir šie Lietuvos sunųs: M. Stakėnas, Adomas Padolevičius ir Antanas Budris.

Visi nariai užsimokėjo už pirmą mėnesį ir laukia organo 'Sandaros'.

Lai gyvuoja ALTS. kuopa, kuri jau seniai čia buvo reikalinga.

Naujas Sandaros Narys.

53čia kuopa Fichburg, Mass.

Gruodžio 27 d. laike p. A. M. Martaus atsilankymo susitvėrė nauja ALTS. kuopa. Šion kuopon jau įstojo keli rimti lietuviai ir reikia tikėtis, kad greitu laiku prie naujos ALTS. kuopos prisidės didžiuma musų kolonijos lietuvių, nes mokant po 25 c. į mėnesį, bus galima gaut savaitinį laikraštį "Sandarą" ir buti nariu tos galingos kovotojų už Lietuvos laisvę armijos, kuria skaitosi Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara.

Prie naujos kuopos jau priklauso šie lietuviai: Vincas Markunas, Br. Kasputis, Mikas Salatka, Juozas Baublys, Jurgis Siemuta ir J. Baronas.

Pirmininku išrinktas Mikas Salatka, sekretorius — Vincas Markunas, kasierius — J. Baronas.

Lai gyvuoja Sandara ir nauja kuopa!

Kauniškis.

RED. ATSAKYMAI.

L. Čepulis, — Apturėjome, ačiu.

B. Olšauskas. — Pranešimą gavome, kuomet Kalėdinis "Sandaros" numeris jau buvo išėjęs.

TMD. Nariui, So. Omaha, Nebr. — Jusų straipsnelį, kuriame kaltinate TMD. C. V. paliekame "Sandaros" redakcijos archyve su kitais tos ryšies straipsniais: mums reikia daugiau raštų tveriančių organizacijos galybę — barnių ir kaltinimų jau užtenka.

Zit., Montello, Mass. — Aprašymas apie gaisrą Tautiškame Name, kilusį laike "Kryžiaus" vaidinimo, tilps sekančiame "Sand." num.

PAVOGĖ $35.000.00.

Summit, Ill. gr. 21 d. plėšikai dienos laiku išplėšė banką ir pasiėmę $35,000,- dingo.

L.N.F. Reikalai.

LIETUVOS NEPRIGULMYBĖS FONDO ATSKAITA UŽ LAPKRITĮ, 1918 M.

Ambridge, Pa., SLA. 169 kp. ir APLA. 12 kj. susirinkimuose aukavo: Kliubas APLA. $10.00; B. Gramba $5.00; A. Gramba, J. Budris, M. Mickeviče, P. Šimkonis, M. Ordonas, P. Gudinas, M. K. Varsevičius, J. Mardosas, D. Blažinskas ir K. Gegužis — visi po $1.00. Viso 25.00

Perth Amboy, N. J., 10 Lapkričio, šv. Kazimiero Draugystės susirinkime aukavo: J. Bartašiunas — $2.00; B. Bakunas 1 dol.; F. Petronis, R. Bingevičius, Sakalauskas, J. Aleksandravičius, J. Šilanskas Mišakinis, P. Šilanskas, K. Buba ir Čižauskis po 50 c. A. Bartaševičius 30 c. Šilanskis, Bakanauskis, Garbeckis, J. Gurbučauskis ir K. Tankevičius — po 25 c. Viso 9.05

Stamford, Conn., Lietuviai, per F. V. Naikelį (178 Ludlow st.) prisiuntė (vardai paskelbti "Tėv." No. 48-me). Viso 211.25

New Britain, Conn., per A. Mikalauską (14 Spring St.) surinkta išleistuvių vakarėlyje 22 rugp. Viso 10.90

Brooklyn, N. Y., per J. Ambraziejų P. Mikolainis (676 Crescent St.) aukavo 25.50

Kearney ir Harrison, N. J., L. NF. 13-tas skyrius už lapkritį sumokėjo: A. Mačiulis — 4 dol.; J. V. Budrevičius — 2 dol.; P. Keršulis — 1.50; P. Vitkauskas —1.25; A. Kamisaitis — 100; A. Barsiauskas — 1.00; Jonas Urbanavičius — 1.00; K. Cerka — 75; J. V. Baltrukonis, A. Norvaiša, J. Juodzukynas, A. Pacenkienė, J. Jankauskas, K. Moskus, J. Žilinskas, J. Pankunas, M. Skiroskienė ir Marijona Zugzdienė po 50 c.; J. Kubilius, P. Baltrukonis, K. Tunkevičius, J. Petrulionis, M. Dzindzilauskiutė, P. Vitarta, J. Sikorskis ir P. Madveskis po 25 c. Viso 20.50

Universal, Ind., SLA. 220 kp. nariai ir visi vietos gyventojai - lietuviai aukavo: S. Stankevičius — 5 dol.; Jonas Šilaitis, P. Jasulaitis, J. Juodsnukis, A. Juodsnukienė, M. Mikna, J. Vasilius, J. Kurpeikis, O. Kunskienė, A. Kunskis, K. Jankauskas, M. Mazuras, J. Ruškis, M. Krizinauskas, M. Sarapinas, O. Vasilienė ir A. Leipis — po 1.00 dol.; K. Ruzgis — 50 c. Viso 23.50

Athens, Ill., SLA. 59-tos kuopos susirinkime 5 d. spalio aukavo: P. V. Jurkonis, Jonas Šermukšnis, Jonas Juozulinas ir Vincas Margelis — po 1.00; Adolfas Rekus, Adomas Jurkonis, K. Juozulinas ir Jonas Plakauskas — po 50 c.; Antanas Valentas ir Vikta Jurkonienė — po 25 c. Viso 6.50

New Britain, Conn., 27 spalio tapo sutvertas LNF. skyrius, aukavo: Andrius Valinčius, Mykolas Daunis, Jonas Mikalauskas, Antanas Vikrikas, Jonas Skritulskas ir Antanas Mikalauskas — po 10 dolarių; Antanas Aržuolaitis, Petras Pilipauskas, Matjošius Naimanas, Mykolas Valukonis ir Jonas Maksimavičius — po $1.00. Viso 65.00

Wilkes-Barre, Pa. Apvaikšiojant karės užbaigimą per J. G. Alenską aukavo: Juris Vaikšnis —5 dol.; Juozas Mickevičia, St. Adomaitis, M. Grigutis ir K. Rudaitis —po 2 dol.; J. G. Alenskas, M. J. Baubonis, J. V. Snipas, V. Azis, P. Kulboka, Jonas Liaukus, A. Gudaitis, A. Barinauskas, B. Usas, J. Usas, A. Manlaida, K. Abraitis, B. Bačunas, J. Jokimaitis, B. Andriukaitis, P. Šimukauskas, J. Danisauskas, P. Gusta, V. Jarusiavičia, D. Šalkauskis, J. Šalkauskis, J. Radzevičia, J. žemaitis, J. Javarauskas, J. Dobilas, O. Kisielius, K. Rastauskas, F. Naujalis, A. Baltuška, ir A. Levanavičia — 1 dolarį ir smulk. 30 c. Viso 43.30

Thorp, Wis. F. Mikolainis užsimoka į 1,000 po $10.00 už 1919 metus 10.00

Cleveland, Ohio. Vinco Kudirkos Dr-stė per V. S. Jokubyną aukavo 6.56

Ala, Mich. Iz. Balčiunas Kalėdų Eglaitei aukavo $15.00 ir J. Širvinskas — 10 dol. Viso 25.00

New Haven, Conn. Per Dr. J. Šliupo prakalbas 17 lapkričio suaukauta 102.25

Ansonia, Conn. Per Dr. J. Šliupo prakalbas 17 lapkr. suaukauta 89.26

Nuo Westfield, Mass. Lietuvių per J. Žekonį 55.00

Chicago, Ill. Nuo K. Vilkevičiaus šeimynos 26.00

Nuo Philadelphia, Pa. Lietuvių: J. Kačinskas — 10 dol.; A. V. Borysas — 6.50; K. Pukas, K. Sabutis, P. Pukas, J. J. Mikšėnas ir V. Bartkevičia — po 5.-00 dol. Viso 41.50

Amsterdam, N. Y. Lietuviai suaukavo 700.55

Brooklyn, N. Y. Lietuviai per skyriaus darbininkus suaukavo 659.24

Pirmiau skyrius Kalėdų Eglaitei prisiuntė $146.72

Dabar prisiunčia 1,482.29

Viso skyrius surinko $1,629.01

Rochester, N. Y. LNF. 15-tas skyrius mokėjo: K. J. Semška —9 dol.; V. Pratavičia — 3.50; P. Petronis ir A. Voltas — po 2 dol.; J. Gudinavičius — 150. A. Saveikis — 1 dol.; D. Jokšas, J. Kulis ir Vilaniškis — po 75 c.; N. Juodviršis — 50 c. Viso 21.75

Hemphill, W. Va. Per "Tėvynės" redakciją aukavo šie: J. Kalvaitis — $325; J. Dambrauskas — $2.25; S. Baltrėnas $1.00. Viso 6.50

Johnson City, Ill. Vietiniai lietuviai per A. Bajorą, aukavo sekančiai: S. Jokubauskas — $15.00; A. Bajoras — $10.00; J. Jokubauskas, S. Sleinis, J. Šunskis, J. Ružinskas, J. Topulis, ir J. Gelgauda. Viso 55.00

New Haven, Conn. DLK. Vytauto Dr-stė per S. J. Ružinskį aukavo 50.00

Midden, W. Va. SLA. nariai: B. Sakalauskas $10.00; J. Poškus $3.00. Viso 13.00

Oak Hill, W. Va. Už LNF. markutes 4.00

Batavia, Ill. LNF. 10-tas skyrius per M. Tarabildą aukavo: K. Keršulis, ir M. Skirmontas — po $5.00; Vl. Malauskas — 2.50; M. Tarabilda — $2.00 ir K. Želmis — $1.00. Viso 15.50

Manchester, N. H. TMD. 105-tos kuopos susirinkime aukavo: J. Jaronis, P. Andriejunas, T. Grenčiavičia, T. Čiaplinskas ir Jul. Slavinskas — $1.00, smulkių 60 c. Viso 5.60

Lead, So. Dak. SLA. 258-ta kuopa aukavo $10.00; Gabrys — $5.00; J. Užunaris ir K. Gavėnas — $1.00. Viso 17.00

Westville, Ill. SLA. 29-ta kp. per L. Mosteiką aukavo 100.00

Seatle, Wash. DLK. Gedimino Dr-stė per Martinkaitį aukavo 25.00

Periscope Magazino išleidimui.

Washington, D. C. Dr. J. Šliupas 10.00

Rea, Idaho, D.. Sargunas 10.00

Brooklyn, N. Y. Per Norkų aukavo šie: Dr. S. Sapranas iš Waterburio, Conn. — $10.00; J. Stanislovaitis iš Brighamton, N. Y., K. Kučinskas iš Binghamton, N. Y. ir ALTS. 1 kuopa iš Brooklyn, N. Y. — $5.00. Viso 25.00

New York, N. Y. Per A. B. Strimaitį aukavo šie: F. Stukuvienė iš Kensington, Ill. — $10.-00; J. Andrušis iš Detroit, Mich. M. W. Bush ir P. Mikolainis iš Brooklyn, N. Y. — po $5.00. Viso 25.00

Viso įplaukė lapkričio mėnesį $2,539.21

Nuo pradžios iki 1 lapkričio įplaukė 13,952.07

Viso labo .. 16,491.28

Nuo pradžios lig 1 gr. išmokėta 10,782.26

Iki 1 gruodžio lieka 5,709.02

P. Jurgeliutė,
Liet. Nepr. Fondo Sekr.
307 W. 30th st., New York, N.Y.

NAUJI "KANKLIŲ" LEIDINIAI GREIT IŠEIS IŠ SPAUDOS.

Lietuvių Muzikos Konservatorijos nauji "Kanklių" leidiniai jau antru kartu per korektuoti ir bus išsiuntinėta prenumeratoriams bei bus galima gauti taip greit, kaip spaustuvė užbaigs darbą.

Su šiuom išleidimu musų dailininkai susilauks naujų ir puikių komp. M. Petrausko darbų.

"Kanklių" 19 ir 20 No. už lapkr. ir gr. 1918, sudaro Vakarinė Giesmė, Nakturnas "Ačiu", — balsui solo ir pianui.

Už sausį, vasarį kovą ir gegužį 1919 m. išeina duetas sopranui ir tenorui iš 3-čio akto "Eglė Žalčių Karalienė", kas komp. M. Petrausko koncerte gr. 29 d. tapo labai pasekmingai sudainuota ir neišpasakytai užžavėjo publiką.

Taipgi sužinojome, kad drauge išeis iš spaudos ir fantastiška komp. M. Petrausko operetė "Girių Karalius", pilnai priruošta lietuvių ir anglų kalbose.

APVOGĖ S. V. LEGACIJĄ.

Sachington, gruodžio 18 d. Amerikos ministeriui Rumunijoj Vopicka sugrįžus Bucharestan iš Jassy, jis atrado, kad legacijos namai išvogti. P-as Vopicka praneša, kad daugiaus negu už $100,000 likosi išvogta brangių daiktų iš skrynių.

Iškabos nuplėšta ir namas legacijos sugadintas. Ministeris mano, kad tai vokiečių darbas.

Petras Bartkevičia perka ruskus rublius, bondsus ir Stampas ir už visus kitus agentus moka brangiau. Per ka senus žiedus ir laikrodėlius, jeigu nori parduoti, kreipkis prie jo. Jis yra **Notaras** (Natarijušas) ir turi tiesą užtvirtinti visokius dokumentus.

Štoras ir ofisas atdaras nuo 7 v. ryto iki 10 val. vak. **877 Cambridge st., E. Cambridge, Mass.**

Aštrių britvų po $2., $3., ir $4. Pilnas štoras prikrautas kaldrų, blankietų, svederių, marškinių, kepurių, skrybelių, ir tt. **Petras Bartkevičia, 877 Cambridge st., E. ambridge, Mass.**

DAKTARAS
A. F. CHRISTIAN
401 Marlborough St.
(Netoli Massachusetts ave.)
BOSTON, MASS.
VALANDOS: Nuo 8 iki 11 ryte. Nuo 2 iki 5 po pietų, nuo 7 iki 9 vakare.
(Šventadieniais ir nedėliomis tos pačios valandos).

Ligoniai, kurie serga sunkiai ir reikalauja ligonbučio gydymo ir priežiuros, užtikrinam, kad gaus geriausią priežiurą, gerą valgį ir kambarį, ir gerus patyrusius daktarus visą laiką. Mano privatiška Hospitalė yra aprupinta su medikališkais ir Chirurgiškais skyriais, geriausia Laboratorija del mikroskopiškų ir chemikališkų analizacijų Kraujo, Šlapumų ir Pilvo ligų. Įsteigta 23 metai!

401 Marlborough St.
(Netoli Maassachusetts ave.)
BOSTON, MASS.

PILIEČIAI.

Jei nori tikrų informacijų arba jei jums reikia rodos, kuria galėtum tikrai pasitikėti kas-link bile kokio kasdieninio klausimo jūsų kasdieniniame gyvenime, arba reikaluose surištuose su darbu arba namų, tai ateik į ofisą Massachusetts Bureau of Immigration, Room 109, State House, Boston.

Jei nesusikalbi šios šalies kalboj, tai bus duotas perkalbėtojas, kurs išklausys jūsų reikalus.

Šisai biuras yra įsteigtas jūsų apsaugai, jūsų patarnavimui ir mielai suteiks visus patarnavimus dykai.

Ateik pats, arba rašyk, kad ir lietuviškai, jei tas jums geriau į

Massachusetts Bureau of Immigration
Room 109, State House, Boston

Tel. So. Boston 270.
DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbėti ir lietuviškai
Ofiso valandos:
Rytais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3
Vakarais 6 iki 9.
536 Broadway, So. Boston.

Jei Gražus Buti

Vartok tą mostį, kuri padarys veidą tyrų skaistų ir baltą. Prašalina šlakus ir spuogus nuo veido. Padaro gražų ir baltą veidą (skin). Kaina dėžutės 75 c. ir $1. Pinigus galit siųst stampomis arba popierinį dolerį.

Distri. for Wilbert Co.
P. O. BOX 772,
Waterbury, Conn.

SKAITYKITE ir PLATINKITE "SANDARĄ".

ŽIEMAI ATĖJUS

visi žmonės, vakarodami, gali laiką praleisti skaitymui ir pasimokymui. Šiądien gadynė žingeidi. Ieškome geresnės ateities Lietuvių tautai stovime ant slenksčio į Laisvą Lietuvą.

Laisvoji Lietuva negali remtiesi senais prietarais, reikia pasiliuosuoti nuo visokių priespaudų. Ir politikoje ir religijoje ir socialiame gyvenime turime susirasti naujus kelius, jeigu norime laimingesniais ir laisvais tapti.

Daug naujų minorių, naujan gyveniman stojant kiekvienas ras raštuose kun. Vl. Dembskio: **Iš ko kįla Melai,** (75 c.), **Inkvizicija,** (1.25 c.), **Kankintiniai už Mokslą** (1 dol.), o ypatingai pamokinanti yra knyga: **Gyvenimas kun. Dembskio** (50 c.). Kas nori išmanyti, prie ko šiądien spendžiasi musų klerikalai, tas butinai turi tuos raštus pasiskaityti.

Be to, reikia mokėti vaikus auklėti, ir **pačiam žinoti Lietuvos** Istoriją, norint, kad galėtų Lietuva tarpti ir **išvengti visokeriopų žabangų.** Todėl pasiulome dar šitas knygas: **Auklėjimas ir Auginimas vaikų** (50 c.), **Lietuvių Tauta senovėje ir šiądien** (2 tomu, už 3 dolerius), **Šlėktos viešpatavimas Lietuvoje** (1 dol.75 c.).

Šitas knygas galima dar gauti, bet jau nedaug jų beliko. Todėl pasiskubinkite nusipirkti, nėsa veikiai ir noredami gauti, negalesite.

Kas prisiųs 8 dol. 75 c., tas nereikalaus apmokėti persiuntimą, o kas užsisakys po atskirą knygą, tas turi primokėti už persiuntimą. Adresuoti reikia šitaipos:

Dr. J. Šliupas,
1419 N. MAIN Ave., SCRANTON, PA.

Farmos, Farmos!

Ar nori geresnio gyvenimo, pirkie farmą, ant savęs neturėsi boso. Palik miesto biznius, mesk fabrikų darbus. Atvažiuok į Didžiausią Amerikoje Lietuvių Farmerių Koloniją, kur mes apgyvendinome su 438 Lietuviais farmeriais, kurie turi 3 Ukiškas Draugystes: 2 yrą laisvos ir viena katalikiška, kuri turi lietuvį kunigą ir lietuviškas kapines. Musų ta Nauja Lietuva yra puikiausioj ir parankiausioj vietoj Lietuviams apsigyventi ant farmų Amerikoje, netoli nuo Chicagos, Detroito ir Grand Rapids'o, palei Michigan ežerą, tarpe Turgaunų miestų Scottville, Michigan ir Ludington, su laivų prieplauka, kuriuose yra produktų fabrikai ir druskos mainos yra ir uždarbių. Laukai gražųs, lygųs su daug upelių ir žuvingu ežeru. Keliai žviravoti puikiomis farmomis apgyventa. Žemė molis su juodžemiu, arba molis su smelžemiu. Derlingiausia del visokių javų, sodnų, daržovių, pievų ir gyvuliams ganyklų. Mes turime toje puikioje Lietuviškoje kolonijoje daug farmų del pardavimo nebrangiai, mažų ir didelių, su budinkais, sodnais su apsėtais laukais: kviečiais, rugiais, su gyvuliais, mašinomis. Turime gerų pigių, neišdirbtų laukų ant pardavimo nuo $8. už akerį ligi $18. už akerį. Mes vienintėlė Amerikoje lietuvių pardavija farmų, kurie parduodame ant lengviausių išmokėjimų arklius, karves, mašinas, Padarine, sėklas, ir farmas. Farmas galite įgyti ir mažai turint pinigų, geras farmas ir tarpe Lietuvių, kur jums ir šeimynai bus linksma gyventi. Norint platesnių žinių prisiųsk už 6 c. stampų, o gausi Kolonijos žemlapį ir Farmų Katalogą. Atvažiuok tuojaus, kuris pirks tam gelžkelio kaštus sugrąžinsime. **Dovanas duosime pinigais** $25.00 kožnam vienam, kuris tik atsiųs Kostumierį arba atsivež su sa savim pirkti farmų ir pirks, tuoj žadėtą sumą — $25. — išmokėsime. Tikras Kolonijos adresas:

A. Kiedis and Co.
Peoples State Bank Building, Scottville, Michigan.

JAU INKORPORUOTA MASSACHUSETTS VALST.

The Progress Shoe Manufacturing Co.

Ant $100,000.00

Tuoj reikia surinkti $35,000.00
Jau surinkta $12,000.00
Pinigai apsaugoti kuopuikiausiai. Šėrai po $100.00
Avalų (shoe) krautuvių savininkams proga indėti Pelningon išdirbystė pinigus.

Šią korporaciją organizuoja LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖ; darbą veda tos Bendrovės atstovas **inžinierius - chemikas P. J. Žiuris. Jis jau Montelloje.**

Visi skubinkitės prisidėti prie šios korporacijos. Kas pasivėlins — gailėsis visą gyvenimą.

Tuoj siųskite pinigus, adresuodami:

THE PROGRESS SHOE MANUFACTURING CO.
58 Ames St., Montello, Mass.
arba:
LITHUANIAN DEVELOPMENT CORPORATION
320 Fifth Ave., New York, N. Y.

DR. J. MARCUS
Gydo chroniškas ir slaptas vyrų ir moterų ligas.
11 PARMENTER st.
BOSTON, MASS.
Tel. Richmond 1224-R.
Valandos: nuo 9 ryto iki 9 vakare.
Kitas ofisas, 490 Blue Hill ave., Roxbury, Mass.
Valandos: nuo 8 iki 10 ryte; nuo 9 iki 10:30 vak.

Z. JANKAUSKAS
Notary Public ir Justice of the Peace.
Darau įvairius Pirkimo Pardavimo, Arendavimo ir kitus legališkus Kontraktus. Kolektuoju pinigus. Išpildau su Notaro paliudyjimu ir pečete visokias blankas. Taikau iškilusius ypatiškus ir draugijinius nesusipratimus.
Z. Jankauskas,
101 Oak Str.
Telefonas 8581
Lawrence, Mass.

Lietuviai Amerikoje.

MONTELLO, MASS.
Pavyzdingas apsireiškimas musų visuomenėje.

Kas pributų pirmu kartu šioje apielinkėje ir patėmytų švarias apielinkes, dailias krautuves ir gyvą, sveiką industriją, —tiesiog pamanytų, kad čia nesiranda lietuvių, nes musų broliai didžiumoje kitose kolionijose nėra pratę taip dailiai, moderniškai gyventi.

Montelloj yra apie 4000 lietuvių, kurie atlieka daugiau darbo negu lietuviai tų kolionijų, kur susideda po 10,000. Čion nėra to šventadienio, kad nesirastų nors vienas koncertas arba prakalba. Kartais buvo po kelis parengimus iškarto.

Jaunimas yra rimtas ir susipratęs. Moka savo tėvų kalbą ir tuomi pat tarpu neatsilikęs ir nuo šios šalies tvarkos.

Didžiuma krautuvių yra lietuvių rankose. Vietinėse dirbtuvėse tarpe geriausių amatninkų lietuviai yra vadais ir gauna didžiausius uždarbius. O labiausia žymus faktas t. y. tas, kad girtuoklystė tarpe musų vlengenčių čia jau pranykus.

Apart jų viešo aktyviškumo, pramoniško susipratimo ir apsukrumo, kyla dar toki projektai, kurie dar kitose kolonijose negalima butų nė proponuoti.

Jau gal bus tulas laikas kaip čionykščiai lietuviai pradėjo tartis, kad užtenka jiems lieti prakaitą kitų gerovei, kad jau atėjo gadynė, kada turi susiprasti ir savo gyvenimus pilniaus aprupinti. Tad susitelkė keletas vyrų ir pajudino išdirbystės klausimą. Kaip visur, taip ir čionai pradėjo atsirasti tas elementas, kuris nieko neproponuoja, bet pasirengęs buti laidotojais visų gerų užmanymų, skleisdami abejones ir skeptizmą,— kad bile kalbėti ir tuomi parodyti savo galę, kaipo destruktyviški filozofai. Bet nepavyko, nes čion radosi žmonės pilni energijos, iniciatyvos ir vyriško pasiryžimo. Neatsižiurint ant visų kliučių, kuriais jie pergalėjo, kilo didžiausia kliutis, apsireiškusi trukume gerų, patyrusių vadų industrijos srityje. Pagalios pergalėjo ir tą kliutį. L. A. B-vė atkreipė savo domą ir pradėjo aktyvišką organizatyvį darbą. L. A. B-vė ir Montellos lietuviai susitarė ir pakvietė gerb. P. J. Žurį, chemiką ir suprantantį organizacijos darbą. Laikyto prakalboje gruodžio 22 d., Lietuvių name, gerb. Jonas Strimaitis ir P. J. Žiuris, aiškiai nurodė reikalingumą, nuoseklumą ir pastovumą šios propozicijos. Jie nurodė, kad dabartinis laikas yra tinkamiausis įvykinti Progress Sho Mnfg. Co. nes: 1) grįžtanti kareiviai pagamina tokią didelę rynką, kokios nebuvo žinoma, 2) L. A. B-vė rengia siųsti savo atstovą Lietuvon ir Rusijon užmezgimui pramoniškų ryšių ir padarymui platesnės rynkos, 3) jau ši organizacija yra inkorporuota Mass. valstijoje ant $100,000 ir šėrininkų grašis yra apsaugotas netik inkorporavimu, bet gvarantija L. A. B-vės, kuri yra verta suvirš $100,000.

Toliaus kalbėtojai nurodinėjo, kad kaip greitai bus surinkta $35,000, bus pradėta dirbtuvėje darbas, nes jau vieta ir darbininkai yra.

Tarp ko kito paaiškėjo, kad jau yra suvirš $10,00 sudėta ir kad surinkus $35,000 šėrai vieto $100.00, bus po $130.00. Tai garbė montelliečiams pirmiems praskynėjams tako išdirbystės dirvoje.

Butų patartina visiems griebties už darbo, siųsti po 10% ant šėrų p-nui P. Žuriui, įgaliotam organizatoriui Progress Shoe Mnfg. Co., chemikui, ir LAB. atstovui, kuris apsistojo **Y. M. C. A., Brockton, Mass.** Lai apielinkės miesteliai rengia viešus susirinkimus ir kviečia p-ną Žurį, kuris viską paaiškins ir priims rankpinigius ant šėrų.

Nesnauskime, nes tuščios abejonės, nepasitikėjimas ir beprie žastinis atidėliojimas dažniausia buna laidotojais geriausių ir prakilniausių užmanymų. Lai gyvuoja Lietuviškos išdirbystės. Lai kyla musų pramonija

Andriaus Sunus.

ROCHESTER, N. Y.
J. V. Liutkausko prakalba ir aukos

Subatoje, gruodžio 21 d. Liet. N. F. 15-tas skyrius parengė prakalbas, nes p. Liutkauskas važiavo pro šią kolioniją namon į New Yorką iš Clevelando. Jis yra visiems žinomas visuomenės veikėjas ir dabartinis Tautinės Tarybos ir Pildomojo Komiteto narys.

Žmonių prakalbosna susirinko pusėtinai. Salė buvo nelabai patogioj vietoj paimta ir biskutį nuošaliai. Bet norintiems ir protaujantiems žmonėms tas kliudyt negalėjo.

Pačios prakalbos buvo labai įdomios. Ponas J. V. Liutkauskas įspudingai ir faktiškai apibriežė musų politiškąjį veikimą su klerikalais ir abelnai Lietuvos likimą. Taipgi ir visas lenkų intrigas, kurie visur bandė pakišti koją musų veikimui ir dergė musų tautą kaip įmanydami. Ragino aukauti visus, kur kas nori, bet aukautojai lai kontroliuoja savo vadovus ir prižiurinėja juos, kad nebutų blogiems tikslams, sunkiai uždirbti žmonių pinigai sunaudoti.

Aukas salėje rinko p. K. J. Semaška ir ponia T. Volaniškienė. Po $1.00 aukavo šios ypatos: A. Ubrevičia, J. Kazakevičia, D. Jokšas, J. Gudinavičia, K. Zlatkus. $2.00 A. Zimnickas. Po $5.00: K. Valaniškis, M. Saveikis, A. Valtas, K. J. Semaška, N. Juodviršis. Po $10.00: P. Petronis, J. Braknis. K. A. Orlauskas $12.00. Lietuvos Sunų ir Dukterų Dr-ja $25.00. Smulkių aukų $1.20.

Viso $90.20

Širdingai ačiu visiems aukautojams ir dalyvavusiems prakalbose. **Lietuvis Sandarietis.**

WATERBURY, CONN.
Vieni darbuojasi del Lietuvos žmonių laisvės, kiti tą darbą ardo.

Gruodžio 22 d. š. m. Atsibuvo Mass-mitingas Strand Teatre. Surengė W. Draugijų Sąryšis. Rengimas šio mass-mitingo buvo užbrieztas gana platus ir prakilniu tikslu, bet yra ir blogų valios žmonių, kurie stengėsi to kenkti. Taip atsitiko ir šį karta. Stai viename Sąryšio susirinkime tapo nutarta surengti mass-mitingą. Išrinkta tam tikslui komisija ėmėsi darbo. Tuojau nuėjo pas miesto didžiųjų svetainių savininkus prašydami svetainės kiek galint pigiaus. Žinoma komisija perstatė dalyką, jog tas yra prakilniems dalykams reikiamas, — dėlei teikimo pagelbos Lietuvai. "Polis" svetainės savininkas prižadėjo duoti visą uždyką, tik už šviesas paskaitė. Komisija pasakė, jog mes duosim žinoti kurią dieną gausim kalbėtoją. Dienos buvo skirtos gruodžio 15 ar 22. Komisija tikėjosi, kad viskas bus gerai, bet štai girdime jog jau tas sutartas darbas panaudotas kitos kokios tai davatkų sąjungos, kokia tai moterų sąjunga pradėjo rengti prakalbas ant gruodžio 15 d. Sąryšio komisija nueina pas "Polis" menedžierių ir klausia, kodėl jis pavedė musų užimtą svetainę kitiems. Žinoma, menedžeris atsakė, jog kokios tai moterįs atėjo ir padavė ant rankos pinigus ir paskė, kad vis tos pačios draugijos. Taip tai ir užlindo už akių, o Sąryšio kalbėtojai jau buvo užkviesti. Prisiėjo kreiptis prie Strand Teatro ir rengti 22 dieną, bet pasekmės buvo mažos, kadangi tuosdu nedėldienius buvo prakalbų net po 3 į dieną.

Žinoma, žmonių prisirinko apie 400. Kalbėjo kun. J. Žilius, R. Karuža, M. John Barr ir Mr. Hant. Pastarieji du anglai.

Žilius kalbėjo dviem atvėjais. Ragino buti vienybėje, kovoti už Lietuvos laisvę ir aukauti delei Lietuvos neprigulmybės reikalų.

Karuža kalbėjo apie Lietuvos pramonės ateitį ir ragino organizuotis lietuvius į L. A. Bendrovę.

Aukų tapo surinkta 200 dolerių.

Waterburiečiai neužmirš klerikalų veidmainysčių.

Tautininkai turėtų pertraukti ryšius su klerikalais.

Vienybėje su klerikalais veikti nieko negalima, nes jie ignoruoja visų tautininkų veikimą ir kenkia jiems. jeigu ir ant ilgiaus tautininkai veiks išvien su klerikalais, tai sunku ko gero del Lietuvos nuveikt norėti. Kiek matyti tai jie nori pažaboti Lietuvą savo šlykščiais brizgilais. Tai nevien Waterburyj tokių triksų jie tautininkams pridarė, bet ir kitose kolonijose tas pats Jie visur įgnoruoja gerbiamą veikėją Drą J. Šliupą ir jo naudingus darbus, kuris daugiausiai pasidarbavo Lietuvių švietime, Jie nori parduoti Lietuvą atgal lenkams. Todel tautininkai turėtų apsižiurėti ir neklampioti paskui klerikalus.

***

Gruodžio 22 d. š. m. vakare atsibuvo L. A. Bendrovės prakalbos. Kalbėjo R. Karuža. Žmonių prisirinko visai nedaug, norint įžanga buvo veltui, bet pasekmės neblogos: tapo parduota apie 100 šėrų.

***

Tą patį vakarą tapo surengtos prakalbos P. T. Dr-jų konferencijos. Kalbėjo p-lė Z. Puišiutė, temoje, "Karališki Turtai". Reikia pastebėti, jog ir čia yra prikišta "geradėjų" pirštai, nes policijos prisirinko apie 8 ypatos.

Kalbėtoja kalbėjo nieko neužkliudydama, nuosekliai aiškino, jog reikia žmonėms daugiaus pažinti rašėjų mintis ir skaityti ir kaip žmogus turi apsišiesti. Už tokias prakalbas verta pagyrimo.

Bet štai išeina ant scenos ir pradeda kalbėti kokis tai kriaučius ir taip karštai, net pašokdamas nuo pagrindų.

Tas kriaučius nesutvarkytai ir grubijoniškais sakiniais paskoliojo ir nutilo. Net rimtesni socialistai iš jo spyčiaus juokiasi. **Waterburio Žvalga.**

RUMFORD, ME.
Juokingi ir graudųs tamsuoliai darbeliai.

Rumforde tarp lietuvių neišeina iš mados vartojimas svaigalų nančių gėrimų. Neatlikta jokių susirinkimų nė pasilinksminimų ir tai pikninke, ar tai vestuvėse ir tai krikštynose — vis geri 'rojaus skystimėlį". O kada jau gerai įsikaušia, tad ir pradeda nėginti, kieno puodynė yra didesnė. Štai vienas paprastas atsitikimas. K. D. susilaukė "gaidų". Sulaukęs tos linksmos dienos pradėj t aisyties krikštynų stengėsi kaip galint daugiau svaigalų turėt. Kaip viskas buvo gatava, pakvietė krikštatėvius poną J. J. ir ponią A. Š.

Štai 15 gruodžio, pakrikštijęs vaiką, parvažiavo namo, susėdo už stalo ir pradėjo "drąsumą" į save traukti. Kaip jau gerai įkaito, tad reik ir muzikantų; paskui neužtenka ir muzikantų, — pradėjo bandyti keno puodynės tvirtesnės. Pirmiausiai kumas pradėjo pešties, kiti matydami tokius "šovus" neatsiliko. Rezultate neliko nė bliudų, nė stiklų languose. Kuma parėjo be "veistės", o kumas be marškinių ir dar kakta perskelta. Ant rytojaus, eina į teismą pasirodyti svetimtaučiams.

Panašių atsitikimų dažnai atsitinka. Vienam name kiti lietuviai per dieną gerė. Begerdami susivaidijo. P. buk pasakęs kokį ten negerą žodį P-nei. Ta ant rytojus pašaukė teisman ir p. P. užsimoka visus teismo kaštus.

O visa tai dedas del girtybės.

Rumforde randasi keletas ypatų kurie pardavinėja svaigalus. Tą visą biznį varo tamsųs katalikai ir socijalistai. Kol-kas neišduosiu jų vardų, bet jeigu nesilius, tad išduosiu visų. Patark jiems prisidėti prie išliuosavimo Lietuvos, tai pasako, kad pinigų neturi, o nuo kitų išgirsi tokius žodžius, kad ausis užsiėmus reik bėgti šalin.

Labai gaila, kad musų mieste yra tokių tamsuolių. Butų laikas susiprasti ir mesti visus svaigalus ir neklausyti tokių, kurie patys nieko nežino. Reikia imti skaityt gerus laikraščius ir knygas, kaip tai: "Sandarą", "Lietuvą", "Vienybę Lietuvninkų" ir tt., kurie rodo tikrą kelią prie apšvietos.

Kas-link musų socijalistų, aš parašysiu kitą sykį, nes jie griauna visą vienybę tarp Rumfordo lietuvių. **Lietuvis.**

LAWRENCE, MASS.
Klerikalų, sandariečių ir socialistų pasikalbėjimas.

Gruodžio 22 d. senojoj pobažnytinėje svetainėje buvo sušauktas iniciatyva vietos klerikalų Tautos Fondo skyriaus susirinkimėlis tuo tikslu, kad surengti didelį mass-mitingą, susirinkimą ir kad tuo susirinkimu rupintusi visos trys partijos: turėtų kiekviena partija savo kalbėtoją ir rinktų aukas Lietuvos laisvės reikalams. Pati idėja panašaus sumanymo labai puiki ir susirinkimas buvo skaitlingas. Daugiausia suėjo socialistų, kuo ne visos kuopos nariai; sandariečių tik keturi (nematė reikalo didesniam skaitliui), o klerikalų (krikščionių - demokratų —kaip jie save vadinas, bet taip kaip jie neturi partijinės organizacijos, vadinas, organo, partijos, valdybos, taigi ir "krikščionimis - demokratais" nesinori vadinti) — trys. Kaip sakiau, šį susirinkimėlį šaukė Tautos Fondo skyrius, kuris įgaliavo kun. Vermauską paaiškinti tikslą. Jis ir pirmininkavo. Sandariečiai (J. Sekevičius, P. Čiras, P. Biliunas, J. Žukauskas) išriseiškė, kad galima but bendrai surengti panašų vakarą, tik reikia atjautimo, supratimo; bet jie galutinai nieko negali pasakyti, kadangi nežino ką jų kuopa tame dalyke tars Sandaros kuopos narių susirinkimas įvyks sausio 5 d., taigi jie r nutars ir Tautos Fondo valdybai praneš. Socialistai visai kitaip atsinešė. Jie Lietuvos laisvės reikalais nesidarbuosę ir dar palauksią, pakol "Rusijos ir Vokietijos darbininkai Lietuvai luos laisvę" (p. Kiaulėno žodžiai), o paskui jie aukas rinkią Lietuvos sušelpimui, atstatymui. Bet galų-gale ir jie nutarė tą dalyką apkalbėti visų narių susirinkime. Taigi, visi susirinkusieji nutarė dar kartą susirinkti, t. y. 7 d. sausio, pobažnytinėj saliukėj, 7 val. vakare ir galutinai nutarti.

Socialistų vakarienė.

Sausio 24 d., kučių vakare, LSS. 64 kp. parengė vakarienę savoj saliukėj, prie Maple gatvės. Apart socialistų buvo porai sandariečių. Vakarienė buvo skani ir linksma. Šeimininkės — p-lės Vilkaitė ir Pušinaitė pridarė gardžių silkių, dešrų, pyragų. Po vakarienei buvo prakalbų, deklamacijų ir galop įvairus žaidimai. Žaista net iki 3 val. ryto. Toki drauginiai susiėjimai yra labai puikus ir kuotankiaus reikalingi. Tiktai įžangą reikėtų padryti mažesnę, bent porai doliaris ar biskį daugiau. Šin susirinkimėlin buvo imta lygiai, kaip nuo vyrų, taip ir nuo merginų 1 dol., taigi ir merginų nebuta, o kaip tų gražuolių nėr, tai nėr ir tokio linksmumo. **Buvęs.**

WATERBURY, CONN.
Nenuorama klysta.

"Sandaros" 50 No. tulas "Nenuorama" rašo apie Liet. Dram. Draugijos Varpo valdybos rinkimą. Žinoma, Redakcija nežinodama dalykų stovio tą raštą patalpino, bet p. Nenuorama, ten vaduojasi bloga valia ir slapta stengiasi kenkti organizacijai. Juk visi varpiečiai gal užtikrinti, kad valdyba buvo formališkai išrinkta ir reikia džiaugties, kad atsiranda žmonių, kurie dar buojasi musų prakilnioje organizacijoje. Ponas Nenuorama net faktą iškreipia rašydamas kad pirmininku išrinktas p. K. Povylaika, o raštininke p-lė A. Stropiutė. Gi ištikrųjų valdyba susideda iš sekančių ypatų: pirmininkas Kazys Paulauskas, vice-pirmininkė p-lė Juzefa Kronkaičiutė, Raštininke, p-lė A. Šeštokiutė, finansų raštininke, panelė M. Navickiutė, iždininkas M. Karosas.

Taigi gerbiamasis p. Nenuorama, tokie jusų aprašymai yra su tikslu pažeminti draugiją, ir atimti energiją tiems nariams, kurie ištikrųjų pašvenčia daug laiko ir darbo delei pakėlimo dailės. Vieton skleidimo tuščių paskalų, imtumėtės už bendro darbo, o visi drauge galėsime padaryti stebėtinus dalykus ir musų draugija bujotų, o visuomenė gerėtusi musų parengimis.

J. S. **Rimkevičius,**
Dr-jos narys.

MONTELLO, MASS.
Montelliečių atidai.

Kadangi musų tėvynės Lietuvos likimas svyruoja į visas puses ir jos žmonių vargai nesibaigia ir jųjų visa pagelbos viltis Amerikos lietuviuose, todėlei ir montelliečiai susitvėrė Amerikos Lietuvių Centralinio Komiteto skyrių, kad organizuotu budu nešti pagelbą Lietuvos žmonėms. Todėl gerbiamieji vietiniai lietuviai susimildami, gelbėkime Lietuvos vargšus. Antsidėkime mėnesines mokestis, kur jau apie 15 montelliečių po vieną dolerį ant mėnesio moka. Tie mokėtojai vardan Lietuvos vargšų, kviečia atsilankyti į mėnesinį susirinkimą, sausio 5 dieną, 2 valandą po pietų, Lietuvių Tautiškam name. Jei mes pamirštum dabar gelbėti Lietuvos vargšus, tai kas nors pamirš mus gelbėti kada nors mums į nelaimę pakliuvus. Į darbą visi!

A. Vaitkus,
Nutar. rašt.

MONTELLO, MASS.
Kalėdų Eglaitės vakaras ir A. M. Martaus prakalbos su koncertu.

Tulas laikas tam atgal ALTS. 24 kp. paskyrė kolektorius, kad rinktų aukas į L. N. Fondą ir surengtų Eglaitės vakarą.

Gruodžio 22 d. įvyko vakaras su gražiu programu. Buvo papuošta Eglaitė. Pianu skambino p-lė Jessie Čalitkaitė "Grožybė Lietuvos" ir "Sudiev Lietuva". Dainavo p-lė Rožė Aukštuliutė. Deklamavo p-lė Zosė Vaitkaitė. Kalbėjo gerb. A. M. Martus. Prakalbose aukų į LNF. surinkta $61.60. Kolektoriai pirmiaus surinko $115.75.

Taigi viso $177.35

Aukos ir aukautojų vardai bus garsinama laikraščiuose. Šiekolektoriai eis kolektuoti per stubas: D. Kiela, H. Štaupas, Jonas Zalieckas, A. Jakavonis, P. Skarinskas, J. Balionis ir A. Vaitkus.

Lai buna garbė toms panaitėms, kurios maloniai sutiko dalyvauti programe vakaro, surengto badaujančių Lietuvos žmonių naudai.

Visi remkime LN. Fondą!

Komitetas.

LAWRENCE, MASS.
"Vyskupas" Mickevičius prašalintas iš vyskupystės ir kunigystės.

"Lawrence Tribune", anglų laikraštis iš gruodžio 24 d. 1918 m. indėjo platų pranešimą archivyskupo kunigaikščio de Landas - Berghes et de Rache, Senųjų Romos Katalikų Metropolitos laišką, kuriame praneša, kad už įvairius prasižengimus katalikų-orthodox'ų bažnyčiai kun. vysk. S. B. Mickevičius paliuosuojamas nuo kunigystės pareigų. Vieton Mickevičiaus, archivyskupas Berghes paskyrė klebonu lietuvių katalikų parapijos Lawrence kun. S. Šleinį. Dabar po arch. kun. de Landres -Berghes et de Rache (jo buveinė New Yorke) priežiura yra du vyskupai, 50 kunigų ir 50 parapijų, vienas vienuolynas, viena seminarija ir 110,000 dušių.

Kaip lietuviai praleido Kalėdas.

Vietos lietuviai Kalėdas praleido be jokių svarbesnių atsitikimų bei pramogų. Už tai namučiuos gan gerai visur ulliavota, gerta. Pulrumiuose apsidaužyta, apsipešta, daugiausia tuomi pasižymėjo vietos kazirninkai. Oi, kada mes pakilsime, bei ir žmoniškai g sime! Senai jau laikas butų gražiaus, kulturiškiaus šventes praleisti. **B—lis.**

GLEN LYON, PA.
Influenza.— Kunigas ir gumbas.

Influenza apsistojo, bet kartais tai vienur, tai kitur pasirodo. Dą ir mirčių atsitinka.

Kada epidemija visu smarkumu siautė, tai visos viešos įstaigos buvo uždarytos. Man metėsi į akį dvi, — viena kitai panašios įstaigos, nes valdžiai įsakius uždarinėti, tai į vienas ir kitas minimas vietas žmoneliai lindo per užpakalines duris, slaptai. Tik skirtumas t ame: vienur barškino ant siulo suvertais, ar drateliais sukabintais karoliukais, o kitur stiklais ir stikleliais....

Musų dvasiški tėveliai mums sako, ir savo raštuose rašo, buk šią baisią ligą Dievas atsiuntė kaipo bausmę už neklausimą kunigų ir bažnyčios. Bet, kodėl tie Dievo agentai, tos del bedievių atsiustos bausmės taip bijo?

Musų klebonėlis taip įsibaugino, kad parvestas pas gumbu sergančią moterį bijo, kad gumbas nepriliptų ir rišasi maską.

Pakirptsparnis.

Visą naktį nemiegojau.
Kratė šalti šiurpuliai,
Baimė nejaukiai kankino,
Pynės įstabųs sapnai....
Slėgė keistas nesmagumas
Tamsios nakties įspudžiu
Didė audra viską maišė,
Neužbigau lig gaidžių....
Mačiau kovos platų lauką,
Baisiai sprogstančius šuvius.
Šmėklas, pragaištį, šešėliuos —
Ką gamindavo kapus....
Dvasią purtė baimė didė,
Kas minutė, tai mirtis!
Bombos iš orlaivių krito,
Žmonės, žudės, žudės vis...
Štai, parkniubo mano brolis,
Ant jo kuno daug žaizdų!
Mirties verkdams jisai šaukias,
Balta spalva jo veidų.
Smilkiniai jo pajuodavę,
Gilios akys kaip naktis;
O perskrostoj jo krutinėj
Liovė plakusi širdis!...

A. J. Nėris.

Spal. 14, 1918.

LOWELL, MASS.

Iš veikimo del Lietuvos laisvės. Sandariečiai gerai darbuojasi del Lietuvos laisvės išgavimo.

Kolektoriai savaitės laike surinko del L. N. Fondo gana gerą sumą. Per kolektorius: Ignasių Janulį, Juozapą Sadauską ir K. Kinderavičių aukavo šie žmonės:

Ant. Uždanavičius	$10.00
Kazys Kinderavičius	10.00
Stasys Kudžma	10.00
Zigmas Dzedulionis	10.00
J. Zigmontas	5.00
J. Peradnes	5.00
V. Šaka	5.00
Aleks. Aleknavičius	5.00

Po vieną dolerį: M. Kinderavičius, J. Janulis, S. Zakarauskas, J. Liupkevičius, J. Versiackas, A. Roudeliunas, K. Muka, Z. Naruševičius.

Po 50 centų: J. Baranauskas, V. Nalivaika (rusas), J. Saukimas, J. Petkiavičius.

Viso labo $70.00

Daugelis tėvynainių gerai darbuojasi rinkdami ir geri tėvynainiai duoda. Garbė tokiems lietuviams, kurie su pasišventimu dirba, kad tik išgauti Lietuvai laisvę, bet atsiranda ir tokių, kurie nori musų tėvynėj svetimo jungo. Tokie "bolševikai" visas pastangas deda, kad tik trugdyt rinkimą aukų. Gaila, kad pas mus tokių randasi, kurie nenori sau gero. Gailėsis po laikui.

Gr. 18 d. čionai buvo klerikalų prakalbos. Rinko aukas. Kalbėjo kun Urbonavičius iš Montello, Mass. Kalbėjo iš Liet. istorijos. Nieko neužgavo, tik raginio dėt aukas į klerikalų fondą. Surinko $200.00. Mat daugelis musų sandariečių kolektavo kunigų fondan, kurie LNF. žadėjo ir aukavo po $10.00. Aš turiu primint, kad musų kunigas pirma aukas rinko del vargonų, bet aš neiškenčiau ir pasakiau, "kam čia mums vargonų, kad reikia rinkti pinigus del Liet. laisvės išgavimo", tai jis paklausė.

Musų kolonijoje klerikalai ir socialistai tarp savęs nesutinka, bet Lietuvos laisvės klausime tai jie susitaiko: klerikalai remia Lietuvos priešus — kunigus, o socialistai Lietuvos žmonių reikalus skaito pašaliniu dalyku. Gaila, kad taip yra. Nors dabartiniame momente reikėtų visiems lietuviams Lietuvos reikalus statyti augščiau visokių partijų reikalų.

***

Gr. 8 d. čia kalbėjo gerb. A, M. Martus. Del trumpo išgarsinimo susirinko nedaug žmonių, bet kalbėtojas puikiai nupiešė Lietuvos padėjimą ir visus raginio stoti kovon prieš lenkų šovinistus ir kitus Lietuvos žmonių priešus.

Kalbėtojas visus kvietė aukauti Lietuvos reikalams pagal išgalę.

Pertraukoje, pradėjus aukas rinkti tulas Čulada ėmė rėkti ir griaut prakilnų darbą. Jis ant tiek nesusivaldančiai šaukė, kad visi rimtesni žmonės pasipiktino. Tas rėksnys p. Mratų net šnipu pravardžiavo, bet kuomet p. Martus paprašė darodyt, tat rėksnys nurimo.

Laike prakalbų į LN. Fondą aukavo:

J. Sadauskas	$10.00
B. Jankauskas	1.00
S. Rusiavičius	1.00
V. J. Kandrotas	1.00
A. Kašinskas	1.00
J. Gaudunas (kareiv.)	1.00
M. Kačinskas	1.00
S. Elmokas	1.00
A. Kazlauskas	1.00
S. Kašėta	2.00
K. Miseliunas	.50
Vienas nedavė vardo	.50
Viso	$21.00

Garbę ir neužmirštiną Lietuvos žmonių padėką užsitarnauja tie lietuviai, kurie aukauja į L. N. Fondą. Gėda išgamoms ir gėda tiems elementams, kurie peštukizmo taktika vadovaudamiesi griauna prakilnų Lietuvos laisvės darbą.

Tėvynės Mylėtojas.

LAWRENCE, MASS.

Pataisymas klaidos.

"Sandaros" 51 num. suraše aukų iš Lawrence, Mass., skirsnelyje **po 5 dol.**, yra įsiskverbę šios klaidos. Atspausta: J. Strazdas ir A. Tamošiunas, bet turi buti: **T. Strazdas ir Tumasionis.**

AUKOS LIETUVOS LAISVEI.

New Britain'o Lietuviai padarė tai, ko niekas dar ikišiol nebuvo padaręs: jie, per 17-tą Lietuvos Neprigulmybės Fondo Skyrių surinko arti pustrečio tukstančio dolarių ir visus pinigus jau prisiuntė Fondui.

New Britain'o Lietuvių priešakyje stovi gerbiamas viengentis, buvęs per ilgą laiką Susivienijimo Lietuvių Amerikoje iždininku, **Jonas Skritulskas,** sudėjęs gausiausią auką Lietuvos reikalams, — 150 dol. Po juo seka dar trįs šimtininkai, davę po 100 dol.. butent — **A. Morrisas, A. Tutlis, M. Salickas.** Visa armija tautiečių pasekė tuos musų partiotus, — aukavo po 50, po 25, po 20, po 15, po 10 ir po 5 dol. Jų visų vardai yra garsinami sekančios savaitės laikraščiuose.

Kas susilygins su New Britain'o Lietuviais - tautiečais? Jie nesigiria, jie apie save nesigarsina, kaip daro kiti miestai, bet kada atėjo svarbi musų tėvynei valanda, jie stojo, kaip senovės musų tautos didvyriai, atstatę savo krutines. Jie savo duosnumu praneša Tėvynei:

— Tėvynė musų, Tau reikia musų jiegų, — štai mes duodame tau, kiek galime! Jei reik daugiau, — mes ir daugiau duosime!... Mes, Tavo vaikai, neapleisime Tavęs!...

Ką pasakys ant to tokia sostapilė, kaip Chcago, Ill., arba tokia didelė kolonija, kaip Brooklynas?

Ir vienas ir kitas miestas per savo laikraščius veda puikų KALĖDŲ EGLAITĖS darbą, bet tų pačių miestų gyventojai, tarpe kurių yra daug turtingų žmonių, dar nepasivijo New Britain'o Lietuvių.

Neatsilikite! Dabar tikrai ir turite progą parodyti, kiek Jums brangi yra Lietuva, ir kiek Jųs prisidedate prie kovos už jos laisvę ir ateitį!

Štai kaip atsiliepė vientautis **Antanas Šlapikas** iš tolimos Washington'o valstijos, — jis, prisiųsdamas 10 dol. aukų, rašo:

"Užgirdau savo viengenčių - veikėjų kvietimą prisidėti prie kovos už Lietuvos Liuosybę. Skubinuos su savo auka, — tikiuosi, kad ji gal bus kaipir basliukas musų tėvynės rubežius aptverti nuo priešų.

"Lai gyvuoja Laisva, Neprigulminga, Demokratinė Lietuvos Respublika!"

Philadelphia, Pa.

Prakalbose, kurias rengė vietinis Fondo skyrius 28 d. lapkričio, kalbėjo A. M. Martus ir surinkta $1297.57. Dar ne viskas! Tai tik pradžia philadelphiečių darbo.

SLA. Centro Kp. Auka.

SLA. Centro kuopa, žinoma numeriu 126, New Yorke, savo susirinkime 6 d. gruodžio, išklausė Pild. Tarybos atsišaukimą reikale aukavimo Lietuvos Neprigulmybės reikalams, vienbalsiai nutarė paaukauti į Lietuvos Neprigulmybės Fondą iš savo iždo **100 dolarių.**

Susirinkime buvo nariai dar sudėję **44** dol. ir 50 c.

Garbė SLA. 126tai kuopai!

Ir kita SLA. kp. šimtininkė.

Ir Westville, Ill., yra Susivienijimo Lietuvių Amerikoje prakilni kuopa, tai 29-ta kuopa. Ji iš savo iždo paaukauvo Lietuvos Neprigulmybės Fondui 100 dolarių.

Westville yra grynai lietuviškas miestas, — reikia tikėties, kad iš tenai Lietuvos reikalams dar daug pinigų suplauks!

Chicagos 36-ta kuopa sumušė visas kitas!

Chicagos 36-ta SLA. kuopa sumušė visas kitas kuopas, — jinai Lietuvos laisvės reikalams nutarė paaukauti iš savo iždo net **TRIS ŠIMTUS DOLARIŲ!**

$500 Nuo Draugystės.

Lietuvos Sunų Draugystė, Kearny, N. J., paaukavo iš savo iždo $500 į Liet. Nepr. Fondą.

SLA. Centro Auka.

SLA. Pildomoji Taryba — jos nariai — ir SLA. Centro darbininkai su "Tėvynės" darbininkais drauge paaukavo Lietuvos Neprigulmybės reikalams 174 dol. 19 centų.

Tomis aukomis jie parėmė Pildomosios Tarybos atsišaukimą į SLA. kuopas, kurs tilpo pereitame "Tėvynės" numeryje.

Pavyzdingi Tukstantininkai.

Racine, Wis., yra keletas Lietuvos vyrų, kurie priklauso prie Lietuvos Armijos "1,000 po 10". Jie, matydami, kad dabar nebe baikos, kad pinigai labai reikalingi, prisiuntė 100 dolarių. Visi tukstantininkai — **Antanas Darkintas, Jonas Bakutis ir Martinas Kasparaitis,** — užsimokėjo ir už 1919 metus! Vyrai! Kad taip visi Tukstantininkai užsimokėtų už 1918 ir 1919 m., tai musų Fonde tuojaus butų bent 40,000.00!

Racine, Wis., aukavo 25 dol. 100 SLA. kuopa.

Pirmoji Gruodžio Savaitė.

Pirmoji gruodžio mėnesio savaitė parodė, kad Amerikos lietuviai tautiečiai subruzdo kovoti už Lietuvos laisvę ir siųsti reikalingas tai kovai aukas. Taip, lapkričio mėnesyje įplaukė išviso $2,539.21. Laike pirmosios savaitės gruodžio mėnesio įplaukė į LN. Fondą $3.026.09.

O kiek dar yra pinigų, kurie laikomi ant rankų skyriuose ir kolonijose? Meldžiame jų nelaikyti, — siųskite Fondan!

Tautiečiai privalo visomis jiegomis remti Lietuvos Neprigulmybės Fondą, — katalikai griežtai atsisakė turėti bendrą fondą politikos reikalams, todėl visi tėvynainiai privalo aukas rinkti ir siųsti tiktai į Lietuvos Neprigulmybės Fondą!

Aukas siunčiant, čekiai ir money orderiai reikia išrašyti vardu iždininko — **T. Paukštį** ir atsiųsti Fondo sekretorei **P. Jurgeliutei,** 307 W. 30-th st. New York, N. Y.

Lietuvos Neprig. Fondas.
P. Jurgeliutė, sekr.

Iš Lietuvos.

Kupiškis.

Rugsėjo 22 d. gimnazijos salėje įvyko pirmas, karui prasidėjus, Kupiškio Ukio Draugijos susirinkimas. Susirinko nemaža narių ir svečių. Susirinkimo pradžioje agr. A. Gilkydis padarė pranešimą apie ukio draugijų reikšmę bei jų svarbą dabarties metu. Padaryta apyskaita draugijos gyvenimo nuo pat įsikurimo. Paaiškėjo, kad dr-ja prieš karą, nors ir trumpu laiku, buvo daug jau žadėjusi; drjos jau turėta keletas veislinių kiaulių, veislinis jautis, nemažas knygynėlis, rupintas savo pieninės įsteigimu ir kt. Tik karas visą d-jos veikimą sulaikė. Per karą pasimirė keletas draugijos narių, kurių pagerbimą susirinkimas išreiškė atsistojimu.

Įsirašė nemaža naujų narių. Papildyta valdyba ir perrinkta Revizijos komisija. Valdybai papildyti išrinkti: A. Gilvydis, Matulionis, L. Jonuška ir P. Purėnas. Nutarta neilgai trukus šven tadieniais įsteigti kursai — paskaitos apie žemės ukį nariams ir pašaliniams. Norima ir tikimasi draugijos veikimą atgaivinti ir įvesti į platų kelią.

Kaišedoriai.

Kaišedorių apielinkėje yra keletas apdegusių kaimų: Kiemeliai, Gudiena, Jatkonys, Smilgiai, Vilkikis. Daugelis norėtų pasistatyti namus arba privesti pastatytus į tvarką, bet jaučiamas didelis trukumas amatninkų: dailydžių, stalių ir murininkų. Keliuose kaimuose įsteigtos mokyklos, bet truksta suolų, lentų. Įrengėjai kartais ir prie geriausių norų negali rasti žmogaus, kas tuos daiktus galėtų padaryti.

Miestelyje turime dviklasę mokyklą, yra vaistinė, lai koma nesenai sugrįžusio iš Rusijos vaistininko lietuvio Markuno. Norėtumėm turėti ir amatninkų lietuvių.

Liuosas kelias.

Jau galima važinėti be tam tikro leidimo netik po visą Lietuvą, bet taip pat Vilniu ir iš Vilniaus.

Konservatorija

Lietuvių Muzikos Konservatorija, **769 Broadway,** So. Boston, Mass., užkviečia visus, kas nori pramokti dainavimo, piano, smuikos, teorijos muzikos ar šiaip susipažinimo su gaidomis ir t. p.

Už 10 lekcijų — viena ar daugiau savaitėje — nuo 8 dol. augštyn.

Mikas Petrauskas, Direkt.
769 Broadway,
So. Boston, Mass.

ADMINISTRACIJA NAUJOS VALDYBOS LIETUVIŲ UKĖSŲ DRAUGIJOS SO. BOSTONE.

M. Venis — pirmininkas 28a Story st., So. Boston.
S. Grubliauskas — vice pirm. So. Boston, Mass.
M. Versiackas — prot. raštininkas, Gold st., So. Boston.
105 Silver st. So. Boston.
A. Latvinskas — fin. raštininkas, 252 Bowen st., So Boston.
A. Komičius — iždininkas, 288 E st., So. Boston.
V. Jurgelaitis. — maršalka,

Lietuvių Salėje,
So. Boston, Mass.

Bell Phone Dickinson 3995 M.
Dr. Ignotas Stankus
1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.
Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.
Ofiso Valandos;
Nuo 9 rito iki 5 po pietu
Vakarais, Ketverge nuo 6 iki 9 P. M.
Nedeliomis iki 4 po piėtu.

DR. ST. ANDRZEJEWSKI
Vienatinis Lenkiškas
DANTŲ DAKTARAS.
Užtaisau pasigadinusius dantis ir dedu naujus. Laiką gvarantuoju. Ištraukiu dantis be jokio skausmo.
176 Harrison ave., Boston, Mass.

Dr. Paul J. Jakmauh
(Jakimavičius)
Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 6 val. vakare.
509 Broadway, Kampas G St.,
So. Boston, Mass.
Telephone South Boston 502

Labai Puikus
RESTORANAS!
Geriausia vieta del vyrų pietus ir vakarienę suvalgyti. Lietuviški valgiai gaminami.
J. Mathus.
344 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.
H. S. Stone O.D.
Akiu Specijalistas.
399a Broadway,
Tarpe E ir F gatviu, South Boston.

W. S. S.
Laike šio liepos mėnesio jums reikia nusipirkti Karės Saugumo žymes (War Savings Stamps) už $4.18 kiekvieną. Sausio 1 d., 1923 metais Suv. Valst. valdžia grąžins už juos po $5.00 už kiekvieną.

Jeigu jums bus reikalingi pinigai, tai nereikės laukti penkių metų. Kiekvienas krasos ofisas išmokės pinigais už "žymes" bėgyje 10 dienų.

Tos "žymės" neša ketvirtą(4%) nuošimtį išmokamų kas meto bertainis, jeigu jos bus laikomos iki sausio 1 d., 1923 m. Jeigu jos bus išmokamos pirm šio paskirto laiko, tai bus mokama tik trečias (3%) nuošimtis.

Taupumo žymės (Thrift Stamp) vertės 25 centų, turi tą pačią vertę, kaip pinigai perkant Karės Saugumo žymes.

Žymes galima gauti pirkti krasos ofisuose, bankuose, "Sandaros" administracijoje, krautuvėse ir kitose vietose, kame yra iškabinta raidės:
W. S. S.

Tel. Richmond 2957-M.
Dr. David W. Rosen
Gydo visokias ligas, chroniškas ir slaptas vyrų ir moterų ligas.
Valandos: nuo 8 ryto iki 8 vakare.
321 Hanover st.,
Boston, Mass.

Dr. George P. Ross
NO PLATES REQUIRED
DENTISTAS.
Traukia dantis be skausmo.
Lengvais išmokėjimais.
455 Broadway, So. Boston, Mass.

Vasara Ateina.
Bus šilta. Dabar geriausias laikas užsisakyti Siutus kuriuos mes pasiuvam puikiai sulig vėliausios "block" sistemos kirpimo. Šitaip pasiuti drabužiai geriausiai tinka kožnam žmogui. Žemos kainos—darbas gvarantuotas. Taipgi visokius drabužius išvalome, išprosinam ir sutaisom.
So. Boston Custom Tailors,
K. Plioplis, A. Samokaitis sav.
278 Broadway, South Boston, Mass.

PUIKIAUSIA SO BOSTONE BARZDASKUTYKLA IR KIRPYKLA
JUOZO KAZIUKONIO.
Užlaikau geriausius barberius, pridaboju švarą, skutame ir kerpame visokiomis madomis — kaip kas nori.
Turiu švarią pirmos klesos pirtį ir galima išsimaudyti.
224 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

Kiekvienam patarčiau
perskaityti šitą apskelbimą kuris yra iš geriausių kostumeriškų kriaučių Lawrence. Darau drabužius iš gerų materijų ir pritaikau pagal žmogaus išaugimo. Darbą gvarantuoju. Darau drabužius ant užsakymo, vyrams ir moterims, prieinamoms kainoms. Taipgi mokinu kriaučius dirbti. Kurie norite išmokti tikro petrinu iškirpimo galite atsišaukti per laišką arba ypatiškai. Platesnių žinių gautie kreipkitės šiuo adresu:
Petras Valiulis,
42½ Haverhill st.,
Lawrence, Mass.

Telephone So. Boston 605
LIETUVIŠKAS
Advokatas
WILLIAM F. J. HOWARD
Lietuviška pavardė buvo
Vincas F. J. Kavaliauskas
315 W. Broadway
SO. BOSTON, MASS.

Teisingiausia ir geriausia lietuviška
APTIEKA
Sutaisau receptus su didžiausia atyda, nežiurint, ar tie receptai Lietuvos ar Amerikos daktarų. Tai vienatinė lietuviška aptieka Bostone ir Massachusetts valstijoj. Gyduolių galit gaut kokios tik pasaulyj yra vartojamos. Galit reikalaut per laiškus, o aš prisiųsiu per expresą.
K. ŠIDLAUKSAS
Aptiekorius ir Savininkas
226 Broadway, kampas C Street,
SOUTH BOSTON, MASS.
Telephone South Boston 21014 ir 21013

Vietos žinios.

Lietuvių Mass-Mitingas protestui prieš lenkų armijos veržimąsi į Lietuvą įvyks ketverge, **sausio 2 d. 7:30 v. v. Lietuvių Salėje So. Bostone.** Bus anglai ir lietuviai kalbėtojai nuo visų partijų. Bus išnešta tam tikra rezoliucija pasiuntimui Suv. Valst. valdžios Departmentui, Massachusetts senatoriui Lodge, Mass. gubernatoriui McCall ir vietinei spaudai. Ateikite visi.

Šiuom tikslu gr. 30 d. įvyko bendras pasikalbėjimas "Sandaros" redakcijoje, kuriame dalyvavo "Keleivio" red. St. Michelsonas, "Darbininko" red. Pr. Gudas, ir "Sandaros" red. Kast. Norkus. Tapo nuodugniai apkalbėta dabartinis Lietuvos padėjimas ir išdirbta pamatiniai rezoliucijos dėsniai.

Svečiai.

Panedėlyje, gr. 30 d. "Sandaros" redakciją aplankė S. Liet. Amerikoje prezidentas **St. Gegužis** ir SLA. sekretorius **A. B. Strimaitis.** Po pasikalbėjimo apie Lietuvos reikalus gerbiami svečiai išvažiavo atgal į New Yorką.

"Sandaros" redakciją aplankė **Pius J. Žuris,** elektrochemikas, tik-ką baigusis Syracuse universitetą ir apsigyvenusis Montello, Mass., kaipo Progress Shoe Manufacturing Kompanijos vedėjas.

Ponas Žuris turėjo pakvietimą užimt valdišką vietą, bet ėjo dirbt del lietuvių, nors su materialiu nuostoliu. Ponas Zuris yra rimtas lietuvis tautietis ir senas "Sandaros" bendradarbis.

Musų redakciją aplankė žinomas dainininkas p. **Butėnas** iš New Yorko. Jis užėjo su draugais, kuriuos aplankė atvažiavęs dalyvauti koncertuose Bostone ir Worcesteryje.

Jonas Sekevičius, ALTS. literatiškos komisijos narys ir "Sandaros" bendradarbis, lankėsi "Sandaros" redakcijoje. Lawrenco tautininkai ketina pradėti uolų ofensyvą už tautinės spaudos sustiprinimą.

Jonas Ramanauskas, sugrįžusis iš kariuomenės leitenantas lankėsi "Sand." redakcijoje.

Petras Bartkevičia iš Cambridge, Mass. lankėsi redaksijoje ir pranešė, kad 9 ALT. S. kuopa pradeda didelį ofensyvą už Sandaros spaustuvės išpirkimą.

Juozas Salukas, seržantas, ištarnavęs 3 metus S. Valst. armijoje sugrįžo į Bostoną. Tarnavo drauge su sgt. Jonu Kerdiejum S. C. valstijoje.

Lietuvių Balso Draugijos metinis susirinkimas įvyks ketverge sausio 2 d. 7:30 v. v. Lietuvių Svet. Visi nariai malonėkite pributi ir naujų atsivesti.

A. Sinkevičius, sekr.

Pirmas lietuvis iš Francijos.

Musų redakciją aplankė **L. Švagždys,** žinomas gabijietis išbuvusis Francijoje apie pusantrų metų laiko. Jo kairėsės rankos nykštys nukirstas ir dvi mažesnes žaizdas turi.

Ponas Švagždys parvežtas iš Francijos sužeistų kareivių transporte lapkr. 22 ir buvo Newport News, Virginia, o gr. 23 d. aplankė Bostoną, kad praleisti čia kalėdas. Kuomet jie grįžo namo, juos lydėjo 4 šarvuoti laivai.

Ponas Švagždys, labai daug dalykų papasakojo. Pirmiausia jis padėkavojo už "Sandarą": "Sandarą" Francijoje gaudavau reguliariškai. Kuomet gaunu vieną "Sandaros" numerį, tai geriau, negu kas butų padovanojęs 100 frankų, — sako p. Švagždys.

Jis matė, kuomet Migauskui šrapnelis nukirto abi kojas ir po 45 minučių jis tapo žemėmis apkastas.

Amerikos armija smarkiai mušėsi. Ji susideda daugiausia iš svetimtaučių — yenkių nedaug. Francijos kareiviai labai myli Amerikos kareivius, o kuomet susitinki su Rusijos kareiviu, tarnaujančiu Francijoje, tat rusas pasakoja ir verkia... Francijos ukininkai labai simpatiški. Gyvenome po medžiais ir labai gerai jautėmės, kol šoviniai nekliudydavo. Francijoje javai labai geri.

Švagždys turi ženklus už tarnystę ir už žaizdas. Apart to iš Francijos atminčiai jis parsivežė puikų laikrodėlį, kuris jam teko nužudžius vokiečių oficierą.

Švagždys Paryžiuje buvo 4 dienas ir jieškojęs Gabrio, bet nesurado.

Amerikos armijoje Francijoje yra labai daug lietuvių kareivių, kurie pasižymi, kaipo vieni iš geriausių kareivių.

Komp. M. Petrausko Kocertas atsibuvo 27 d. gr. vienoje iš puikiausių Bostono svetainių, Steinert Hall. Susirinko apie 500 žmonių. Kadangi šis kaipo **Lietuvių** Muzikos Konservatorijos rengiamas koncertas buvo paskelbtas penkiuose geriausiuose Bostono angliškuose dienraščiuose, tat susirinko ir amerikonų publikos.

Šio koncerto programas buvo taip puikus, kokio lietuviai nepastato Amerikoje nė Europoje. Kompozitorių M. Petrauską publika kaskartas sutiko sveikinančiais aplodismentais, o jo dainavimą palydėdavo griausmingiausiais aplodismentais.

Amerikonas **Dr. Brennan** apdovanojo kompozitorių Petrauską neišpasakytai puikiu gyvų gėlių bukietu.

Komp. Petrauskas sudainavo šias dainas: 1) Arią iš operos "Dubrovsky" "Viskas jau pabaigta" Napravnik'o, 2) The Bell-Ringer, ballad, W. V. Wallace, labai gražus dalykas, 3) Smuikas Piršlys, Kreutzer; Kur tas šaltinėlis, Valia, Valužė, iš opr. Šienapiutės, Jurų Bangos, visos M. Petrausko; Nuo aštraus kirtimo, Rachmaninow'o; Arią iš opr. "Eugenij Oniegin"—'Kuda, ku da vy udalilis", P. Čaikovskio; Arią iš opr. "Pagliaci", —"Recitar", Leoncavallo; Liaudies dainas: Serbijos, Ukrainos, Finlandijos, Francijos, Latvijos ir Lietuvos. Taipgi: Po Lietuvą miegta Tėvynės vaikai", M. Petrausko; Francuziškai serenadą — "Chantez, riez et dormez", Ch. Gounod, šią serenadą komp. giedojo su čello obligato ir paskiausia sugiedojo duettą su p-le V. Putvinskaite iš opr. "Žalčių Karalienės", — "Sveikinu mano Ėglužę". Šis paskutinis puikus dalykas buvo sugiedotas su čello obligato.

Žinoma solistė soprano Veronika Putvinskaitė iš Montello, Mass. sudainavo: Kur tas šaltinėlis, Valia, Valužė ir "Pasakyk, Lietuva Mylimoji" visos trįs M. Petrausko.

Profesorius C. Wabster, čellistas, ir profesorius C. Lamson pianistas taipgi daug gražumo pridavė šiam puikiam lietuvių koncertui.

Garbė lietuviams, kad musų tarpe yra kompozitorius-dainininkas M. Petrauskas kurio koncertu gali netik lietuviai pasididžiuoti, bet ir amerikonai įgyja supratimą ir malonų įspudį apie lietuvių dailę.

Lietuvių Ukėsų Draugija So. Bostone pasižymi savo veiklumu del Lietuvos labo. Šioje draugijoje prikiauso visų pakraipų žmonės, bet tautininkai labjausia remia Lietuvos laisvės reikalą. Jie netik stambias aukas ant Lietuvos aukuro deda, bet ir naudingų sumanymų del pagelbėjimo Lietuvai patiekia. Štai paskutiniame susirinkime žinomas tautininkas ir Lietuvos reikalų rėmėjas p. Antanas Ivaškevičius įnešė, idant L. Ukėsų Draugija atsišautų į Amerikos lietuvių visuomenę ir idant iš Bostono butų pasiųsta į Lietuvą visas laivas maisto ir drabužių del badaujančių ir sušalusių Lietuvos gyventojų. Tam sumanymui L. U. Draugija pritarė ir išrinko tris narius tuom reikalu pasirupinti. Išrinkti tapo: Įnešėjas Ant. Ivaškevičius, Lietuvių Balso Draug. pirm. Jonas Kazmauskas ir auksorius Jonas Tuinila, kuris paaukavo $100.00 į Lietuvos Neprigulmybės Fondą.

Išrinktoji komisija jau turėjo savo pasikalbėjimus ir išdirbo tam tikrą atsišaukimą, kuris komisijos yra siuntinėjamas žymesniems veikėjams ir organizacijoms. Apie tolimesnį veikimą bus pranešta vėliaus.

V. B. Ambrozaitis kalbės Lietuvių Salėje sausio 5 d. 2 v. p. p. Dainuos p-lės Žvingiliutės. Prakalbas renga LSS. 60 kuopa.

Teatrą ir Koncertą surengė Bostono LSS. kp. gr. 28 d. Dudley Opera House. Br. Vargšo drama "Milijonai Vandenyje" atvaizdinta silpnai. Geriaus lošė p. Stonkunas.

Pertraukose dainavo p. Butėnas iš New Yorko, bet jis negalėjo tinkamai pasirodyti, kadangi apsiėmusi akomponuotoja nepribuvo. Porą dainelių akomponavo p-lė Raulinaičiutė, kuriai reikia atiduoti kreditą už drąsą, kad apsiima. "Jiestna Volgie Utios" ir "Prirodino seni žmonės" akomponavo latvių orkestros pianistė. Butėnas turi tvirtą bassą ir jam tinka augštos arijos, kurių jis negalėjo išpildyti del nepribuvimo pianistės.

Žmonių buvo nedaug.

Pranešimas.

ALTS. 7 kp. šokiai perkeliami iš 25 d. sausio į 1 d. vasario. Perkeliama del geresnio programo sudarymo. Paimta visiems žinoma Montellos orchestra. Taigi atminkite, kad 1 d. vasario, (February) bus didžiausios iškilmės Lietuvių Salėje So. Bostone.

Rengimo Komisija.

Lietuvių Labdarystės Drjos balsavimo diena bus Pėtnyčios vakare, 3 sausio 1919, 7 val. vak. iki 10 v. v. Butinai turit dalyvauti visi nariai, nes nuo išrinkimo valdybos priklauso visa tvarka ir gerovė musų Tautiško Namo. Kurie neprigulit, ateidami balsuoti atsineškit $5.00, ir busite nariu, tos prakilnios organizacijos.

St. Mockus, sekr.

Metinis Balius yra rengiamas Liet. Dukterų ir Sunų Draugystės 1 d. Sausio, 1919 m. Lietuvių Salėj, So. Bostone. Prasidės 2 val. po pietų ir tęsis iki vėlumai. Sakoma bus daug jaunimo ir iš kitų miestų, ypač merginų iš Lawrenco laukiama atvykstan daugybės!

Meluoja ir užsigina.

Kuomet mes pastebėjome, kad Bostono klerikalų organas turėtų atšaukt šmeižtus prieš L. N. Fondą, — į tai atsiliepė "Darbininkas" ir po ciniškos įžangos klausia: "Norėtume žinot kur ir kaip tai padarėme? Ką gi turime atšaukti"?

Apgailėtini sutvėrimai tie klerikalų redaktoriai: jie "užmiršta", ką daro. (O gal nuo savo šmeižtų jie per spaviednį "apsivalo" ir neskaito reikalingu pasiteisinti prieš tuos, ką apšmeižia.) Juk visi mato ir visi rimtesni žmonės piktinasi, kaip klerikalų laikraščiai (jie kitų pakraipų laikraščius vadina laikraštėliais) be paliovos šmeižia L. N. Fondą, o agituoja už klerikališką Tautos Fondą. Tai gali užginčyti tik "drąsųs" klerikalų redaktoriai.

Štai citata iš "D-ko", kuri atsako į jo klausimą. 104 jo numeryje rašoma:

"'Sandara' be laiko apsidžiaugė, kad šv. Petro ir Povilo dr-ja, paskyrusi Lietuvai $500, siųs juos per Neprigulmybės Fondą. Ištikro tie pinigai eis per Tautos Fondą. So. Bostoniečiai žino, jog sandariečiai šnekėjo panaudoti Neprigulmybės Fondo aukas "Sandaros" reikalams, o dabar čia jų globojamų pinigų prapuolė $500 su viršum, tai žmonės yra atsargesni ir skiria pinigus į saugiausįjį ir tikriausįjį Fondą— Tautos Fondą".

Mums yra tikrai žinoma, kad visi susipratę šv. Petro ir Povylo draugijos nariai nori siųsti tuos pinigus per L. N. Fondą, t. y. per visuomenės draugų rankas, o ne per klerikalų, kurių "pasidarbavimai" del Lietuvos jau yra žinomi. Neabejojame, kad klerikalų politikieriai ir ten savo "įtekmę" varytoja, kad suvadžiot žmones darbininkus.

Juk per Sandarą yra kovojama už lietuvių visuomenės gerovę, tat sandariečiai ir galėjo šnekėt apie LNF. ir ALTS. materialių reikalų bendrinimą, bet aišku, kad del narių šnekėjimo organizacijos negalima šmeižti, kaip kad daro tuli klerikalai, kurie iš surinktų pinigų Lietuvos gelbėjimui ima 30% savo reikalams ir kitus ne ant lietuvių darbininkų naudos eikvoja.

Šmeižtą del prapuolusių $500 "D-kas" atšaukė, tik nenori prisipažinti: pirmiaus rašė, kad jų globojamų prapuolė, o dabar pripažįsta, kad tokia suma, kokia žuvo, bus sugrąžinta L. N. Fondan.

Nors galima laukti, kad brostvininkų organas vėl nachališkai meluos, bet mes paaiškiname visuomenei, kaip ištiesų dalykai stovi.

BRIGHTON, MASS.

Klaidos pataisymas.

"Sandaros" No. 51 įvyko klaida, kurią malonėkite atitaisyti. Buvo pasakyta, kad laike A. M. Martaus prakalbų gr. 16 d. į LNF. aukavo B. Kirbickas, bet turi buti Z. Wirbickas. **A. J. B.**

J. P. Tuinila

50,000 naujų didelių katalogų laikrodžių, deimantų, šliubinių žiedų ir tt. siunčiam į visas dalis svieto už 25 c. stampų. Musų katalogas Jums aiškiai pasakys vertę ir gvarantiją, mažiausio daikto. Labai naudingas važiuojantiems į Lietuvą, nes tai vienintėlis tos rųšies katalogas lietuviškoj kalboj pasaulyje. Užlaikom didelę krautuvę ir duodam ant išmokesčių lengvomis išlygomis. Liberty Bondsus priimam pilnoj jų vertėj ir užmokam nuošimtį iki ratos.

J. P. Tuinila

822 Washington St., Boston, Mass.

ŠALIN SKAUSMAS!

Budamas sveiku, darbe rasi smagumą, nepaisant kaip sunkus tas darbas butų.

Kiekvieno priederme yra saugot save nuo ligu. Turint šalti ir nebandant ji prašalint, gali išsivystyt į pavojingą ligą. Menkiausis nikstorejimas gali veliaus buti labai pavojingu, jeigu tuoj nebus prižiuretas.

PAIN-EXPELLER

tai užtikrinanti namine gyduole, kuri turi rastis kiekvieno namuose. Isgydymui šalčio krutineje, skausmu šonose ir nugaroje, rumatizma ir neuralgija, trumpai sakant visokius skausmus raumenyse ar sąnariuose Pain-Expeller ira geriauses.

Neapsigauk piukdamas pigius vaistus didelese bonkose. **Reikalauk geriausiu.** Kuomet pirksi Pain-Expeller, persitikrink ar yra IKARA, vaisbaženklis ant baksiuko. VISU KITOKIU NEIMK. 35 centai ir 65 centai už bonkutę. Gaunamos visose aptiekose ar tiesiog is laboratorijos.

F. AD. RICHTER & CO.,
74—80 Washington St.,
New York.

Lietuviu Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem st., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių šaknių lietuviškų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausiu daktarus per telefoną visai uždyka.

H. CABITT,

100 SALEM ST., BOSTON, MASS.